Huszonévesek vagyunk. A Tanácsköztársaság számunkra történelem. A 133 nap történetét, jelentőségét megtanultuk a tankönyvekből, tanulmányokból. De a személyes élményeket nem lehet tankönyvekkel pótolni. Ezért nem írtunk vezércikket. Azt írtuk le, ami segített azonosulni a forradalommal, a régmúlt máig érő lendületével.

☆

Ha a mi üzleti ügyeink akkor jövedelmeznek jobban, amikor az emberek egymásnak esnek, ám vigye az ördög, törjék össze egymás képét. (Friedrich Krupp anyjához írt leveléből.)

☆

A hatalmasok világháborút robbantottak ki. Milliókat küldtek a frontokra. De nem jött mindenki vissza. A négymillió magyar katonából hatszázhatvanezren maradtak ott, jeltelen sírokban.

Ez mező volt.
Ez erdő volt.
Ez város volt.
Ez ember volt.

Elesett 1918 októberében egy olyan napon, amikor az újságok azt írták: a frontokon nem történt semmi.

1969 MÁRC 26

☆

1918. november 24-én megalakult a Kommunisták Magyarországi Pártja.

☆

Vörös jelek a Hadak Útján;
Hunniában valami készül.
Rongyos hadak, roppant hadak
Seregelnek vígan, vitézül.

Máma Tűz-ország Magyarország,
Fagyott testét a láng befutja,
Csoda esett. Földre esett,
Benépesült a Hadak Útja.

☆

Épül a barikád, épül a sánc,
zendül a nóta és lendül a tánc!
Fojtani, fékezni nincs hatalom:
tavasz van, tavasz van, forradalom!

☆

És 1919. március 21-én kikiáltják a Tanácsköztársaságot!

☆

Új államot kell berendeznünk, ahol csak a munka marad a piedesztálon. (Garbai Sándor).

☆

Előkelőek nem vagyunk, és pénzünk sincs elég,
és jól sem mindig lakhatunk, habár ez illenék,
de új világot alkotunk, mi éhgyomorra még,
s ez a legszebb mesterség!

☆

Pusztuljon az a társadalom, amely a háborúból élt! Szabad és boldog jövőnk felépítésén testvéri egyetértéssel haladjunk előre. (Kun Béla)

☆

Munkára, harcra hív ma minket,
s életünknek új értelmet ád,
Milliók hangja zengi bízón:
hogy éljen a Köztársaság!

☆

De még állnak, még élnek azok, akik a vérözönt a földre zúdították. 1919 augusztusában az antantcsapatok megszállták Magyarországot.

☆

A nádasdi erdőszélen
tizenkét sír, sorban, szépen.
Vörösöket temetnek.
A tiszt urak mulatoznak, nevetnek.

☆

Ember, vigyázz, figyeld meg jól világos,
Ez volt a múlt, emez a vad jelen —
Hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte
hogy más legyen.

☆

És a volt hadifoglyok tízezerszámra álltak be a szovjet hadseregbe. Ott voltak Szibériában, az Uralnál, a Volga mellett, és Ukrajnában.

☆

Jöjj, ünnepeljünk! Volt! És elbukott?
Nem. Nem bukott el. El nem bukhatik.
Kelet riadja ezt és a nagy Nyugat
még nem nyugodt, és meg se nyughatik.
Nem holt a holt, a sír felé rúgott,
Nincs élőbb élő nálunk, s holtjainknál.
Napunk már bontja tűzarany haját,
rajongva nézed a múlt koporsóját,
mellette száz piros bölcsőcske ring már.

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

FÖLGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XI. ÉVFOLYAM, 5. SZÁM ÁRA: 80 FILLÉR 1969. MÁRCIUS 19.

Egy érdekes tanácskozásról

Egyetemünkön tartotta legutóbbi ülését az *Országos Egyetemi és Főiskolai Tanács.* Sok olyan kérdés került az ülés napirendjére, mely méltán tarthat számot hallgatóink érdeklődésére is. A kollégiumok helyzetével foglalkozó referátumot követte talán a legélénkebb reagálás. A résztvevők megvitatták a diákotthon-kollégium, kiváló-kollégium fejlődés szükségességét.

Abból a tényből kiindulva, hogy új típusú, szocialista kollégiumi mozgalmunk immár 10 éves, de felsőoktatási diákszállásaink mintegy 40 százaléka még mindig diákotthon — szükséges a diákönkormányzat kiszélesítésével meggyorsítani diákotthonaink fejlődési folyamatát. Össze, az egyetemek új működési elveivel összhangban, módosítani kell a kollégiumok működési szabályzatát is.

A diákbizottságok jogköre kiszélesül, de párhuzamosan nő felelősségük is. A referátum ezzel kapcsolatban több figyelemre méltó megállapítást tartalmaz. Például: „a DB-nek szavazati joga van, a véleményezéseknél és a döntések előkészítésénél, a felsőoktatási intézmény illetékes szerveivel együttműködésben, a kollégisták tanulmányi és szociális segélyeinek meghatározásánál, tanintézeti jutalmazásoknál, és ajánlásoknál, a végzős hallgatók minősítő jellemzéseinek elkészítésénél." *(Egy része nálunk már megvalósulás útján van. Szerk.)*

Az élet sürgetően veti fel, hogy konkrétan határozzuk meg kollégiumaink továbbfejlődésének, magasabb minőségi fokra emelésének irányát.

Az a felfogás alakult ki, hogy a legjobb nevelési eredményeket felmutató kollégiumokban hozzuk létre az ún. szakkollégiumi hálózatot.

A több évszázados hagyományokkal rendelkező sárospataki, debreceni, pápai kollégium, az e századi Eötvös és Győrffy kollégium tapasztalatait kell hasznosítani, korszerűen továbbfejlesztve, felhasználva a legmodernebb külföldi kollégiumi képzés szisztémáját is.

Érdemes megemlítenünk az ilyen igényű „kiváló kollégium" három fő követelményét is:

— Magas szintű, rendszeres szakmai önképzést kell kifejleszteni, a bentlakásos adottságok kihasználásával. E kollégiumoknak szükségszerűen túl kell szárnyalniuk a felsőoktatási intézmény átlagtanulmányi szintjét.

— Jelentős szerepet kap a kollektív társadalmi tevékenység kifejlesztése, az osztálytudatos közéleti aktivitás fokozása.

— Igényes, átfogó, általános művelési programra van szükség a kollégiumi nevelés évei alatt.

A „kiváló kollégium" kitüntetés elnyerése a nagyobb kötelezettségek mellett, bizonyos előnyökkel is jár majd: kedvezményes kollégiumi díj, külföldi tanulmányi út keretek, nagyobb központi hozzájárulás az önképzés, kultúrálódás költségeihez, pótlék a kollégiumban oktatóknak, nevelőknek.

A tanácsülés részvevői meghallgatták a *KISZ KB egyetemi osztály* képviselőjének beszámolóját, a legutóbbi országos konferencián elhangzott kérdések, javaslatok sorsáról. Például *az új pályázati rendszerrel* kapcsolatban — az illetékesekkel folytatott tárgyalások eredményeként — a szaktárcák ígéretet tettek:

— *Hogy a jövőben az eddiginél előbb és pontosabban biztosítják az üres állások kiírását.*

— *A kiírások reálisabbak és konkrétabbak lesznek; tartalmazzák a jelöltekkel szemben támasztott követelményeket és a pályázóknak juttatható szociális lehetőségeket.*

— *A protekcionizmus elkerülése érdekében a szaktárcák kötelezik a végzős hallgatókat fogadó üzemeket, intézményeket arra, hogy az egyetemi szervek által javasolt rangsor be nem tartása esetén, indokolják meg döntésüket. Kirívó esetekben az egyetemi szervek élhetnek a vétójoggal.*

A tanácsülés ezenkívül belső módszertani kérdésekkel is foglalkozott. Több felszólaló kérte például kisebb létszámú szekciók, operatív bizottságok létrehozását, hogy a plenáris ülés ne csak egyetlen formája legyen a tanács munkájának.

Mint résztvevő, örömmel láttam az Egyetemi és Főiskolai Tanács munkájában a növekvő aktivitást, ami egyben a tanács szavának növekvő súlyát is jelzi az egyetemistákat érintő kérdések eldöntésében.

JOÓ RUDOLF

A TANÁCSKÖZTÁRSASÁGRÓL — ÖT NYELVEN.

Március 26-án délután ½3-kor a klubban a nyelvi körök emlékeznek meg a Tanácsköztársaság megalakulásáról. Az ötnyelvű rendezvény programjának különlegessége lesz az a lemez, melyről Lenin Kun Bélához intézett szavait hallhatjuk. Emellett versek, elbeszélések, emlékezések hangzanak el orosz, német, angol, francia és spanyol nyelven. Mindenkit szeretettel várunk.

— k —

REKTORI UTASÍTÁS

A 108/1968. (MK. 3.) MM. számú utasítás megvalósítása érdekében a 9/1968—69. számú rektori utasítás a következő rendelkezést hozta:

1 Az elhelyezés központi irányítása céljából Egyetemi Elhelyező Bizottság alakult.
A bizottság elnöke Dr. Csizmadia Ernő, tudományos rektorhelyettes.
A bizottság titkára: Dr. Ferenc László dékánhelyettes.

A bizottság tagjai: Dr. Kövér Károly dékánhelyettes, Dr. Stark Antal dékánhelyettes és Simon Pál, a KISZ VB képviselője.

2 A karokon, az elhelyezésben közvetlenül érintett tanszéken kell létrehozni elhelyező bizottságot. Ezek a következők: ipargazdaságtan, üzemszervezési, közlekedés- és mezőgazdaságtan, számvitel és statisztika, külkereskedelmi, belkereskedelmi, nemzetközi kapcsolatok, pénzügy, népgazdaság tervezése, valamint a politikai gazdaságtan tanszék. A bizottság elnöke az illetékes tanszékvezető. Tagjai: a kari pártalapszervezet és a kari KISZ-szervezet képviselői. A tanszéki bizottság közvetlenül tárgyal az érintettekkel, végzi a minősítést és besorolást. E munkába esetenként bevonja mindazokat, akikre a minősítéshez és besoroláshoz szükség van.

3 A vállalatoktól és intézményektől beérkező pályázatokat az Egyetemi Elhelyező Bizottság titkára 1969. április 2-ig eljuttatja a végző hallgatókhoz.

4 A hallgatók pályázatának benyújtási határideje: 1969. április 23. A pályázatokat Képes Lajosné főelőadóhoz (I. 128.) kell beadni.

5 A pályázatok véleményezésének és a vállalatokhoz, intézményekhez történő elküldésének határideje: 1969. május 15.

MI KOMOLYAN VESSZÜK!

Ökölvívó szaknyelven: — mélyütés miatt leléptették... Valahogy így kell tennünk Kovács János esetében is. Lapunkban nemcsak szabad és nemcsak lehet, hanem kell is,... meg kell írni mindazokat a problémákat, eseményeket, véleményeket, információkat, kritikákat, sőt uram bocsá', önkritikákat, amely ezen az egyetemen belül történtekkel kapcsolatos. Ez KÖZGAZDÁSZ feladat, s mivel velünk történnek meg a esetek: a megírás tehát lényegében a diáknak és tanárnak jut osztályrészül.

Az írás szükséglete, napvilágra kerülése — elsősorban bizalom kérdése. Ezidáig bíztak bennünk és mi is úgy tettünk olvasó-íróinkkal. Kovács János többek társaságában megkeresett minket cikkével, melynek hangvétele és mondanivalója érdekes, de jó részében ironikus felhangú, szubjektív és részben feltételezéseken alapuló volt. Két álló napig beszélgettünk erről egymással —, hogy az ilyen hangvétel nem erény, s mielőtt bárkit is bírálnánk, próbálkozzék a szerző megkeresni — audiatur et altera pars — a megbíráltat: tisztázzák, oldják fel az ellentéteket, s ha ez nem megy —, nos, akkor jöjjön az újság.

A szerző makacs volt, de annyit mégis elértünk, hogy lerövidítette, hangvételében finomította és ő maga diktálta át írását...

Az „Ex katedra" című cikkről van szó...

S az események gyorsan peregtek, ilyenkor minden nekilódul... Kiderült, hogy a vélt hipotézisek valósággal is azok voltak, hogy a tanár nem Gács János hallgatóról és az általa elmondottakról, hanem Major Iván és az ő „ex katedra" kijelentéseiről beszélt és így tovább...

... Nyilvánvaló az, hogy Kovács János máskor is írhat és kaphat választ lapunkban — ez mint mondottuk, a szocialista sajtó jellegéből magától értetődően adódik —, de az már nem, hogy úgy üssön valaki övön alul, miként ő teszi... Elment az általa megbírált tanárhoz és azt állította, hogy az eredetileg megírt cikk nem volt személyeskedő, csak az, ami az újságban megjelent és ez már nem az ő műve volt... S ezt mondogatja évfolyamtársainak is...

Az sem zavarja, hogy állítása ellenkezőjét — mi bizonyítani tudjuk. Aki övön alul, szabálytalanul üt, azt a bíró megint csak szaknyelven szólva — diszkvalifikálja...

Mi komolyan vesszük a szocialista demokráciát, s gondoljuk, hogy mindenki, aki e marxista egyetemen él és dolgozik. A szerkesztő bizottság az elkövetett hibából levonja a reá vonatkozó tanulságot: objektív tényeken alapuló vélemények és tiszta stílus — kell, hogy fémjelezze írásainkat — bárkitől származzék az.

—SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG—

FURCSA HANGVÉTEL, SZOKATLAN VITASTÍLUS...

Az elsőéves hallgatók évfolyamgyűlésén, valamint az évfolyam vezetőségválasztó küldöttgyűlésén elhangzott viták tartalma, sőt módja élénk érdeklődést váltott ki. E megállapítást a Közgazdász legutóbbi számában megjelent cikkek részben érzékeltetik. Néhány gondolat, észrevétel erejéig én is kapcsolódom a vitához.

Örvendetes, hogy a második félévben az első évfolyamon mindenekelőtt a politikai és részben a tanulmányi jellegű közügyekkel való foglalkozás a hallgatói körökben megindult. Az egyetem párt- és állami vezetésének az a törekvése, hogy a hallgatókat érintő lényeges kérdéseket demokratikusan, felelősen, velük együtt vitassuk meg.

A február 5-i elsős évfolyamgyűlésnek is az volt a célja, hogy az első félévben folyó tanulmányi, politikai munka eredményeit és fogyatékosságait közösen elemezzük és megjelöljük a második félévben jelentkező legfontosabb teendőket.

Sajnos az évfolyamgyűlés feladatát nem töltötte be. E véleményemet egyrészt arra alapozom, hogy a hallgatók döntő többsége távolmaradt, illetőleg egy óra elteltével a megjelenteknek kétharmada elment az ülésről. Másrészt arra — és talán ez a lényegesebb — hogy a hallgatók részéről a vita alaphangját adó néhány fiatal hozzászólásával nem megalapozott, személyeskedő, öncélú vágányra terelték a vitát.

Egyes felszólalók tantervekkel, tananyagokkal kapcsolatban olyan határozottsággal tettek eléggé summás megállapításokat, melyek felszínességet, a dolgok lényege megértésének hiányát mutatják.

A személyi indulatok egyes felszólalóknál sokkal erősebbek voltak, mint az okos, felelős érvelés. Néhány elsőéves, köztük **Major Iván** és **Kovács János** — szinte egymást váltva és túllicitálva olyan megállapításokat tettek, amelyek joggal keltettek felháborodást a józan, igazán a hallgatói közérdekeket magukénak vallók körében.

Nem sok értelme lenne az egyes felszólalásokat részletesen elemezni, erre a cikk terjedelme sem alkalmas. Annyi következtetésként levonható, hogy a tanulmányi kérdésekről folyó vita nem volt konstruktív, sem az oktatók, sem a hallgatók munkáját nem segítette elő.

Érdekes és szokatlan jelenségre kell felfigyelnünk, egyesek a demokratizmus állandó hangsúlyozása közepette annak bajnokaként fellépve másokat kioktattak, igyekeztek másokba belefojtani a szót. Ilyen jelenségek tapasztalhatók voltak a vezetőségválasztó küldöttgyűlésen is. Nem nehéz kiválasztani azt a kört sem, ahol ez úgy látszik meghonosodott vitastílussá vált.

Úgy vélem, nem azok a személyek a közösségi érdekek igazi képviselői, akik a fennálló helyzetben csak a negatív jelenségeket ragadják meg, akik a meglevő hibákat felnagyítva „hősiesen" vitatkoznak.

A két gyűlésen nem tetszett az olyan nem ritkán tapasztalható magatartás, amely mindenáron „ellenzékies" szempontból próbál közelíteni, akik a hallgatói érdekeket akarják védeni a tanárokkal, az egyetem állami vezetésével szemben. Egyesek úgy tesznek, mintha valaki vagy valakik tudatosan a hallgatói érdekek ellen tevékednének. Minden felsőbb szintű vezetőt, vezetést úgy kezelnek, mint a közösségi érdekektől elidegenedett egyént, illetőleg testületet.

Az évfolyamvezetőség tagjainak megválasztásakor egyesek az emberi értékeket, a vezetőségi tagságra való alkalmasságot abban keresték, hogy korábban a középiskolában a tanárok, a honvédségnél a tisztek ellen mennyire lépett fel a közösség érdekében, mintha ténylegesen az lenne a KISZ-funkcionárius legfőbb feladata.

Véleményem szerint a KISZ-vezetők alkalmasságát egyetemünkön az dönti el, hogy képes-e a KISZ-tagok döntő többségét fokozatosabban tanulásra, aktívabb politikai tevékenységre rábírni, képes-e ő a területeken személyes példamutatásra.

Nem tagadom, hogy szükség van a KISZ-ben érdekvédelemre, de nem úgy, ahogy ezt többen az említett két gyűlésen megközelítették, értelmezték.

Amit az eddigiekből következtetésként levonhatunk, az, hogy szükség van a demokrácia további fejlesztésére, **de ennek felelős demokráciának kell lenni.** Egymást tanítva, formálva lehet kialakítani az igazi közérdek képviseletét.

Néhány megjegyzést fűznék a Közgazdász legutóbbi számában megjelent „EX KATEDRA" cikkhez. Nincs alapom kapcsolódni a cikk tartalmához, mert nem voltam jelen, ahol Bernát elvtárs véleményét elmondotta az évfolyamgyűlésről. Ezt akkor sem szívesen tenném, ha ismerném pontosan, amit Bernát elvtárs mondott, mert ennek a cikknek a hangvétele olyan, hogy a magam részéről méltatlannak tartom a vele való vitát. A cikk írójának alaphangja olyan természetű, hogy méltatlan az eszmecsere.

Az olvasó jogán csak annyit jegyeznék meg, hogy az ilyen természetű dolgok tisztázásának nem elsődleges és talán nem is a legcélszerűbb módját választotta a cikk írója. Sokkal szívesebben olvasnék és vitatkoznék az elsőéves hallgatókat érdeklő, valóban közérdekű tanulmányi, politikai problémákról.

A cikk szerénytelen, kioktató, lekezelő hangvétele szokatlan a Közgazdászban.

Hibáztatom a szerkesztő bizottságot, hogy leközölte Kovács János cikkét, de ha már úgy döntött, elégtelennek tartam a szerkesztő megjegyzéseit.

Nagyon remélem, hogy a Közgazdász következő számában az elsőéves hallgatók tényleges problémáival foglalkozó cikkeket olvashatunk, amelyek a legfőbb tennivalókról folyó eszmecserét tükröznek.

Dr. Józsa Ödön
adjunktus

KÖZGAZDÁSZ

Kis ügy

Kopogtak a szerkesztőség ajtaján:

— Jó napot kívánok! Találtam 80 forintot, behozom ide, valakinek biztosan hiányzik.

Biztosan. A fiatalember itthagyta a pénzt. Lement, kiírta a hirdetőtáblára, hogy igazolt tulajdonosa hol veheti át. Pedig, ha jól meggondoljuk, el is tehette volna.

Tíz perc múlva jelentkezett a tulaj, Mihnyák György, átvette a pénzt, és elégedett arccal távozott. Kis ügy. Tulajdonképpen semmi, mindenkitől el lehet és el is kéne várni hasonló viselkedést. De sajnos, még nem tartunk itt. Éppen ezért hadd írjuk ide a becsületes megtaláló nevét: Kertész György, Belker III/3. Kösz fiú, rendes voltál!

—B—

Egy homályos szándékú cikkről

Egyetemünk lapjában az utóbbi időben egyre több írás foglalkozik az ifjúságot érintő egyetemi reform problémáival, a reform időszerű, esetenként vitás kérdéseivel. Ez feltétlen örvendetes dolog, mivel a a különböző évfolyamokon és szakokon tanuló hallgatóink alkotó módon közreműködnek a feladatoknak nemcsak a végrehajtásában, hanem már kialakításában is. Ennek jelentőségét, fontosságát még akkor is nehéz lenne túlbecsülni, ha a helyes irányú kezdeményezések közé esetenként becsúsznának olyanok is, amelyek nélkülözik a vitában elengedhetetlen korrekt módszereket és a kijelentések, megállapítások nem takarják a tényeket, hamis hipotézisekből, találgatásokból alakulnak ki.

Nem arról van szó, hogy egyetemünk lapjában csak kiforrott, minden tekintetben tisztázott kérdések kapjanak helyet és lemondunk arról, hogy a hallgatóság aktuális, napirenden levő és vitatott kérdéseiről ne tájékoztassuk az egyetemi közvéleményt. Úgy vélem azonban, hogy különös gonddal kell ügyelnünk arra, hogy a megjelenő cikkek tisztázatlan mondanivalójú gondolatmenetükkel, homályos megfogalmazásaikkal, durva szubjektív hangvételükkel, vagdalkozásukkal ne adjanak lehetőséget a hallgatóság félrevezetésére, vagy éppen megtévesztésére, illetve tanáraikkal való szembeállítására.

Ez utóbbi megjegyzésre a Közgazdász legutóbbi számában Kovács János I. évfolyamos hallgató „Ex katedra" című cikke késztet. Ez az írás túlságosan is fontos problémát próbál szubjektív beállításba helyezve eltorzítani, semhogy szó nélkül hagyhassam. Kovács János említett cikkében bírálja ahogy én az I. évesek félév végi évfolyamgyűlése után egyik előadásomon — az ott elhangzott néhány demagóg és meggondolatlan anarchista tendenciájú hozzászólás (feleslegesek az egyetemi előadások, az idő alatt meg lehetne tanulni tananyagokat, miért nincs az I. éveseknek az Egyetemi Tanácsban képviseletük, stb.) nyomán szóvá tettem és felhívtam a hallgatóság figyelmét az egyetemi demokrácia fejlődésének elengedhetetlen szükséges tényezőjére: **a hallgatóság felelősségérzetére.** A demokrácia gyakorlása ugyanis nem vezethet cselekvésképtelen vitatkozáshoz, mint ahogy az az említett évfolyamgyűlést jórészt jellemezte. Az egyetemi közügyekbe való felületes és felelőtlen beleszólás — érveltem — nem szocialista demokrácia, hanem csak kontárkodás, amely kárára lehet a közösségnek. Szóvá tettem, hogy a hallgatóságnak nem lett volna szabad szó nélkül elmenni a demokratizmus fent említett „vadhajtásai" mellett már csak azért sem, mert néhány szélsőséges követelés és vélemény a többség érdekei ellen irányult.

A demokrácia liberális értelmezése, az önfegyelem és társadalmi fegyelem hiánya kapcsán utaltam az 1956-ban egyetemünkön is megnyilvánult negatív folyamatokra, persze nem úgy, mint ahogy azt a cikk szerzője hamisan interpretálta.

Milyen indítékokból fakadhatott hallgatóim ellenvetése?

Aligha lehet másképp értelmezni Kovács János mentegetőzéseken és hipotéziseken alapuló homályos cikkét, minthogy a fenti megnyilatkozásaimmal **nem ért egyet,** véleménye az enyémmel szemben áll. Ezt azért kell hangsúlyoznom, mert cikkében ezt nyíltan nem mondja ki, érveimre **nem érvekkel felel,** hanem az általam választott időt és körülményeket ítéli alkalmatlannak. Azzal gyanúsít, hogy sanda mészáros módjára jártam el, amikor a „néhány érdekelt" távollétében tettem szóvá észrevételeimet. Tévedés ne essék. Mondanivalóm nemcsak a néhány szélsőséges véleményt képviselő hallgatónak szólt (akikről a cikkíró teljesen elfeledkezett és találgatja kik is lehetnek azok), hanem Önnek is Kovács elvtárs, és mindazoknak, akik a felelősség és a demokratikus centralizmus nélkül értelmezik a demokráciát.

Az is lehet, hogy Kovács elvtárs nem ezt gondolta. De hogy valójában hogyan és mint vélekedik az általam szóvátett kérdésekről, az cikkéből nem derül ki. Több értelmű megfogalmazásaiban szavaim vulgarizált és leegyszerűsített értelmezést kapnak, amelyek méltán kelthetnek hamis elképzeléseket.

A cikk olvasása után úgy tűnik, hogy a demokratizmustól elválaszthatatlan felelősség hangsúlyozása részemről nagyon is időszerű volt. Hozzásegít ahhoz, hogy már I. éves hallgatóink is élni tudjanak a számukra biztosított nagyobbfokú demokráciával és megtalálják esetenként jogos követeléseik legcélszerűbb kifejezésmódját és eszközét.

BERNÁT TIVADAR

(A cikk megjelenése után a cikk írója megkeresett és tudomásomra hozta, hogy egészen más szándékot kívánt szolgálni, mint amit cikkével végül is elért.) **(B. T.)**

Véleményem

Lám, milyen is egy olyan fiatal, aki tele van ambiciókkal, elkezdi az egyetemi tanulmányait! Először szemlélődik, tanul, majd vitatkozni kezd, közben szép csendesen eltelik egy félév, amelyet elég jó vizsgaeredménnyel fejez be. Beiratkozik a második félévre.

Akkor azután gondol egyet, mivel elérkezettnek látja az időt és az alkalmat, s szót kér, kilépve a továbbra is passzivan szemlélődő társai közül (ebben nagyon igaza van!), nyíltan kiáll az adott fórum elé, hogy vázolja „világ" — hétköznapi nyelven szólva az elsősök KISZ-alapszervezetének felépítményét, vagy a gazdaság-földrajz oktatás eddigi módszereit, és még néhány mást megváltoztató-elképzeléseit. (Az is előfordul, hogy vitába száll egy tanszékvezető docenssel.) Idáig nincs különösebb baj. Főleg akkor nincs, ha helytálló kijelentésekkel, átgondoltan érvel az illető!

Mert ugye, van olyan, hogy egyetemi demokrácia (van azon kívül is!) és az évek során mindig akad egy-két dolog az egyetem életében, amelyeken kisebb-nagyobb változtatásokat kell eszközölni. S kinek a feladata, hogy megvilágítsa ezek jó részét, megvitassa az illetékes vezetőséggel, ha nem nekünk, akiket elsősorban érintenek?! Igen, tenni, olykor vitázni kell, és nem az „eldugott sarkokban" kritizálni vagy álmodozni.

Tenni, de hogyan? Élve a demokrácia adta lehetőségekkel, az eddiginél több feladatot, ellenőrzési lehetőséget, véleményképviseletet (egy csoport, egy vélemény?) kérni magam és az évfolyamtársaim számára a KISZ felsőbb vezetőségétől? Feltételezve azoknak az álláspontját is, akik nem tartják érdemesnek az évfolyamgyűlést arra, hogy részt vegyenek azon (az elsősöknek közel a fele), valamint vállalva elképzeléseink megvalósulása után, hogy a megválasztott vezetőket valóban jobban fogják ismerni, mint a régieket, az új KISZ-alapszervezetek jobb és hatékonyabb munkát fognak végezni, mint az előzőek — mert én s a társaim mindent megteszünk, meg is tudunk tenni ennek az érdekében? Ez így szép, ám reméljük, hogy nem „túl" szép!

Vagy feltenni a kérdést, vajon nem fektetnek-e a kelleténél nagyobb hangsúlyt egyetemünkön a gazdaság-földrajz oktatására, mennyire előadás-centrikus ez, nem sugallnak-e még számtalan hasonló kérdést az első félév e tantárgyból elért vizsgaeredményei? Baj, hogy nem jártunk előadásra, és különben is vannak, akik ennek az eldöntésére inkább hivatottak? Egy-két felszólalónál nem jó a hangnem, megfeledkezett néhány dologról? Bizony! Megszédülve a hozzászólási lehetőségtől, beszélni, beszélni egyszer össze, máskor vissza, hiszen már eltelt egy félév, „annyit" tudunk. Sajnos, egyesek még „annyit" se. (Apropó: tisztelet a kivételnek!) Közben esetleg „ex" cikket írni egy tanár kijelentésével kapcsolatban, aki a „szívfájdalmakra" sokéves tapasztalata alapján ellenérveket hoz (meghallgat és indokol), de már nem tudja megérteni a félreértelmezett demokrácia köntösében pózolókat.

Mert igaz, egypár jó beköpésnek mindig örül a hallgatóság, szereti a „bátor" embereket (elfelejti, hogy néha éppen ez a sokaság teszi bátorrá), még tapsolni is hajlandó nekik, de követni már húzódozik. (Akad, aki talán félve az „aréna" tömegétől, névtelenül, papíron véd.) Inkább azokat követi, akik alaposan átgondolva, a lehetőségekhez mérten felkészülve arra (tudatukban a demokrácia meg egy-két fontosabb fogalom jelentésével) oly problémákat igyekeznek megoldani, amelyek valóban elősegítik az évfolyam, illetve az elkövetkező évek elsőseinek a munkáját. Az biztos, hogy ha nem is sokan, de vannak ilyenek is közöttünk.

Sok tanulságot szolgáltatott akár az elsős évfolyamgyűlés, akár az elsősök KISZ-szervezetének vezetőségválasztó küldöttgyűlése, úgy magunknak magunkról, mint másoknak rólunk. Mindenekelőtt azt, hogy meg kell tanulnunk helyesen élni a lehetőségeinkkel, megismerni, megbecsülni magunkat és másokat (még sokszor akkor is, ha a véleményünk különbözik). Kiegyenesíteni, s nem a feje tetejére állítani az utunkat, mert így könnyen visszacsúszhatunk oda, ahonnan elindultunk.

Tormai László
I. évf.

„Szerződő felek"

Tanszékek és a KISZ

Lassan két éve lesz, hogy egyetemünkön elkezdődött egy folyamat, amit **„Az oktatás korszerűsítése"** címszó alatt lehetne összefoglalni. Ez a folyamat alapvetően új helyzetet teremtett az egyetem egész működését illetően — beleértve az egyetemi KISZ-szervezet működését is; viszonyát az állami vezetéshez, partneri szerepét az egyetemi vezetés olyan fórumain, ahol egyetempolitikai, oktatáspolitikai kérdésekben születnek döntések. Egyetemünkön erről beszélni nem új dolog, de minden bizonnyal tanulságos is lehet, ha eredményeinknek, problémáinknak (és ezek összegezésének, mérlegének) hangot adunk. Szükséges ez, mert az egyetemi demokrácia napjainkban létező — minden bizonnyal világszerte úttörő — formáinak valódi tartalommal történő kitöltését csak most tanuljuk.

A „tanulóidőszak"-nak viszont nem kell szükségszerűen túl hosszúnak lennie és azt sem hiszem, hogy valamiféle konvencionális értelemben vett „tanulópénzt" kellene a KISZ-nek „fizetnie".

Ehhez viszont az szükséges, hogy eddig meglevő tapasztalatainkat (jócskán vannak ilyenek!) minél gyakrabban és minél szélesebb körben közreadjuk, megbeszéljük.

Az állami vezetés és a KISZ „oktatás-korszerűsítés"-sel kapcsolatos elgondolásainak egy részeként született az az elhatározás, hogy a karok KISZ-szervezetei állapodjanak meg az egyes tanszékekkel az általuk oktatott diszciplinák:

oktatási módszerét illetően, a felkészülés lehetőségeit illetően (jegyzet, előadás, köt. irodalomjegyzék stb.), a számonkérés módszerét illetően (szóbeli vizsga, írásbeli vizsga stb.) a különböző felkészülést segítő anyagok kiadásának időpontját illetően, a vizsgák, gyakorlati jegyek, aláírások alapjául szolgáló, visszakérdezhető anyagmennyiség pontosan behatárolt köréből.

Az Ipari Karon alapszervi titkárok, évfolyamvezetőségek és kari vezetőségi tagok osztották fel egymás között „a terepet". Egyes tanszékekre többször is elmentek, beszélgettek a tanszékvezetővel, a tanszék oktatóival és több megbeszélés eredményeként létrejöttek a megállapodások a fentebb említett vonatkozásokban. Nem mondhatom, hogy ez minden tanszék, minden tárgy esetében a mai napig maradéktalanul megtörtént, hiszen egy még folyamatban levő dologról van szó, de mindenesetre biztató példákról számolhatunk be.

Karunk KISZ-eseinek megkeresésére írásos formában megállapodás született az Ipari Üzemszervezési Tanszékkel, az Ipargazdaságtan Tanszékkel, a tanszékek által oktatott tárgyakra vonatkozóan. Ugyanez történt a Világgazdaságtan Tanszék esetében is, vagy a szintén nem karunkhoz tartozó Tudományos Szocializmus Tanszékkel is.

A megkeresés a többi tanszéket illetően is részben megtörtént, részben folyamatban van, sőt a felsoroltakon kívül is születtek megállapodások.

Természetesen nemcsak ez az egyedüli forma a tanszékek és a KISZ munkakapcsolatában. Történtek olyan kezdeményezések is — ha elterjedésük még nem is mondható általánosnak —, hogy **alapszervi taggyűlésre hívtak meg szemináriumvezetőket, előadókat, egy-két esetben tanszékvezetőt is, ahol munkaértekezlet formájában megbeszélték az érintett tárgyygyal kapcsolatos észrevételeiket** — nem egy esetben eredménnyel! Diákok és oktatók közös véleménye: feltétlenül tovább kell lépni ezen az úton, amelynek irányát nagyon hasznos kezdő lépések jelölték ki.

További forma a tanszékek és a KISZ kapcsolatában **a kari tanácsi KISZ-képviselet.** E forma lényegéről már olvashattunk a KÖZGAZDÁSZ hasábjain, ezért nem is foglalkozom vele bővebben.

Szintén az oktatás terén kialakuló tartalmi kapcsolat egyik formája az egyes tanszékek munkájával és perspektívájával foglalkozó **rektori értekezleteken a KISZ képviselete.**

E formák komplex módon történő kezelése láttatni engedi a bennük rejlő óriási lehetőségeket. Láttatni engedi, hogy **több csatornája** és szintje van annak, hogy a hallgatói és oktatói vélemények konfrontációja a legjobb tananyagok, a legjobb módszerek kialakulásához vezessenek.

Korántsem lenne igaz, ha azt mondanánk: e formák kihasználása problémamentes. Nemegyszer jelentkezik szembenállás, kényelmesség, „konzervativizmus" a hallgatók részéről, de ugyanígy oktatók részéről is.

Meg kell értenünk: — és ez szükségszerűség — tanár és diák közös érdeke, ebből következően közös munkája kell, hogy legyen a közgazdászképzés színvonalának emelése.

Nagy Sándor,
KISZ ipari kari titkára

PANASZ

Panaszkodnak, akik a városból hívják az egyetemet, és órákon keresztül nem tudják megkapni; és azok, akik bentről szeretnének városi vonalat kapni. Sokan a központost szidják, még a telefonon keresztül is hangot adnak indulataiknak. Pedig nem ők a hibásak. Fáradhatatlanul kérnek türelmet, ha van szabad vonal, újabban még fel is ajánlják, de amíg ezzel az özönvíz előtti készülékkel dolgoznak, javulásra semmi kilátás.

Azt hiszem, szerénytelenség nélkül mondhatjuk, hogy elég nagy intézmény vagyunk, és már kinőttük a 10 városi vonalat. A körülbelül 50 közvetlen vonalat nem mindenki veheti igénybe. Sok fontos telefonbeszélgetés marad el „városi' 'hiányában. A csúcsforgalom mindennap 10—16-ig tart, és ilyenkor valóságos vadászat és könyörgés folyik egy-egy városi beszélgetési lehetőségért. A legtöbbet beszélő, illetve keresett mellékek, az igazgatási titkárság, a gazdasági hivatal, a kultúrosztály, a KISZ-bizottság, a szerkesztőség, de néhány tanszék is előkelő helyet foglal el ezen a listán. A két központos néni csak 4, ill. 5 hónapja kezeli a telefont, így néha még előfordul, hogy keresni kell egy-egy melléket, különösen az új átszervezésre panaszkodnak. De ennek ellenére valóban hivatásuk magaslatán állnak! Ezzel az apparátussal?!

Azt hiszem, sokat javítana a már beígért új telefonközpont. És ha végre egyszer fel is szerelik majd, de jó lenne, ha kapnánk egy nyilvános telefont is a hallgatók részére!

— Rétfalvi —

Édes tavasz...

Foto: Kulcsár

Lapath Éva:

Bankban – orvtámadó a vonaton – ki örül az 5-ös találatnak és egyebek...

Sokat beszéltünk már az *Érdekvédelmi Bizottságról*, de keveset azokról, akiknek munkát szereztek. Pedig naponta tömegek látogatják az ÉB szobáját, böngészik a hirdetőtáblát — munkaalkalomra várnak.

De vajon hogy dolgoznak, ha már van hol pénzt keresniük? Nézzük meg!

Könnyebb lett a vizsga

Már tavaly 5—6-an dolgoztak a Magyar Nemzeti Bankban, de ez csak esetleges, véletlenül összejött csoport volt. „Mivel nekünk minden évben nagy létszámú végzett közgazdászra van szükségünk — pl. az idén 70-re —, arra gondoltunk, hogy már előzetesen foglalkozunk leendő munkatársainkkal" — mondta *Radics Imre főfelügyelő*, „patrónusuk". Az idén szerződést kötöttek az egyetemmel. Ők mindenkit szívesen látnak, még akkor is, ha az illetőnek később nincs szándékában a bankban dolgozni. „A fő célunk az, hogy ideszoktassuk a közgázosokat."

Az első félévben 22-én dolgoztak a Folyószámla főosztályon. Csak decemberben napi 90 ezer bizonylatot kellett lekönyvelni, ami valóban tetemes munkát igényel. Így ténylegesen szükség van az egyetemistárolt köréből.

A bank országos jelentőségű adatokkal dolgozik, így, érthetően olyan szabályaik vannak, amelyek miatt az egyetemisták, sajnos, csak a manuális munkát ismerhetik meg. Ezek után az a téves felfogás alakult ki, hogy az MNB-ben csak mechanikus, unalmas munka folyik. Pedig ez korántsincs így. Beszéltünk ott dolgozó közgazdásszal, aki boldogan mesélte, ez az a munkahely, ahol tényleg fejlődhet, ahol valóban szakmáját gyakorolhatja. Sajnos, az érdemi közgazdasági munkába csak akkor nyerhet valaki bepillantást, ha már valójában a bank dolgozója.

Az első félévben a csoportot Szegedi elvtárs hetenként kétszer összegyűjtötte és ismertetett velük mindent, ami a bankra vonatkozik. Elméleti és gyakorlati tájékoztatást kaptak, közelebbről természetesen saját osztályuk szerkezetét, felépítését ismerték meg. Az előadó nagyon örült, ha kérdéseket tettek fel, amelyekre szívesen és kimerítően válaszolt.

Mikor ott jártunk, *Szlovencsák Julikával* belker IV/1. is találkoztunk. Mivel nincs kötött munkidejük, tehát a heti 12—18 órát bármikor ledolgozhatják, ez nagyon előnyös számukra — sokszor még a vizsgaidőszakban is tudnak dolgozni.

— Feltétlenül írd meg, hogy nagyon köszönjük Radics elvtársnak a gondoskodást és Szegedi elvtársnak az előadásokat. Nagyon megkönnyítették ezek a tájékoztatások pénzügyvizsgánkat. Szeretnénk, ha ez a „hagyomány" a második félévben is folytatódna.

Katona Tamás ipar/2. az első félév óta jár a bankba. Mi a véleményed a munkáról? — „Lesújtó. Idegölő. Különben a társaság rendes. — És általában, hogy vélekedsz az ÉB tevékenységéről?

Nagyon kevés munkalkalmat biztosítottak az idén. És különben is, ha bemész hozzájuk, hogy dolgozni szeretnél, rögtön azzal jönnek, hogy milyen a tanulmányi eredményed. Ezt nem értem: az ő feladatuk az, hogy munkahelyet szerezzenek. Az ajánlás a dékáni hivatal dolga.

Megtanuljuk kívülről a 13+1 találatost

Sokan dolgoznak a *Totó-Lottó Igazgatóság* totóválogató részlegén. Itt vasárnap este fél 8-kor kezdődik a munka — mesélte *Giday Gabriella* tanári/IV. —, általában tizenegyig—fél kettőig dolgozunk. A munkabér a teljesítmény alapján emelkedik. Persze először lassan megy a válogatás, de ha valaki belejön, 60 Ft-ot is meg lehet keresni egy este. Többszörösen ellenőrzik a szelvényeket. „Különösen nagy gonddal a 9 találatosokat nézzük át — hiszen tízért már fizetnek. Gondosan kell dolgozni — nem nézik jó szemmel, ha tévedünk."

— Hogy tudjátok ilyen gyorsan válogatni a szelvényeket?

„Először megtanuljuk kívülről a nyertes tabellát, utána már gyorsan megy. Nem szeretjük, ha sok a találat, mert rengeteg az adminisztráció — minden egyes nyertes szelvényt be kell írni a könyvbe

— sokszor a beirogatással több idő elmegy, mint a válogatással. Könnyebb azoknak, akik lottót válogatnak. Csak az öttalálatos szelvény sémáját kell ráhelyezniük a kis papírlapra, és rögtön kiderül — van-e nyeremény."

(Következő számunkban folytatjuk.)

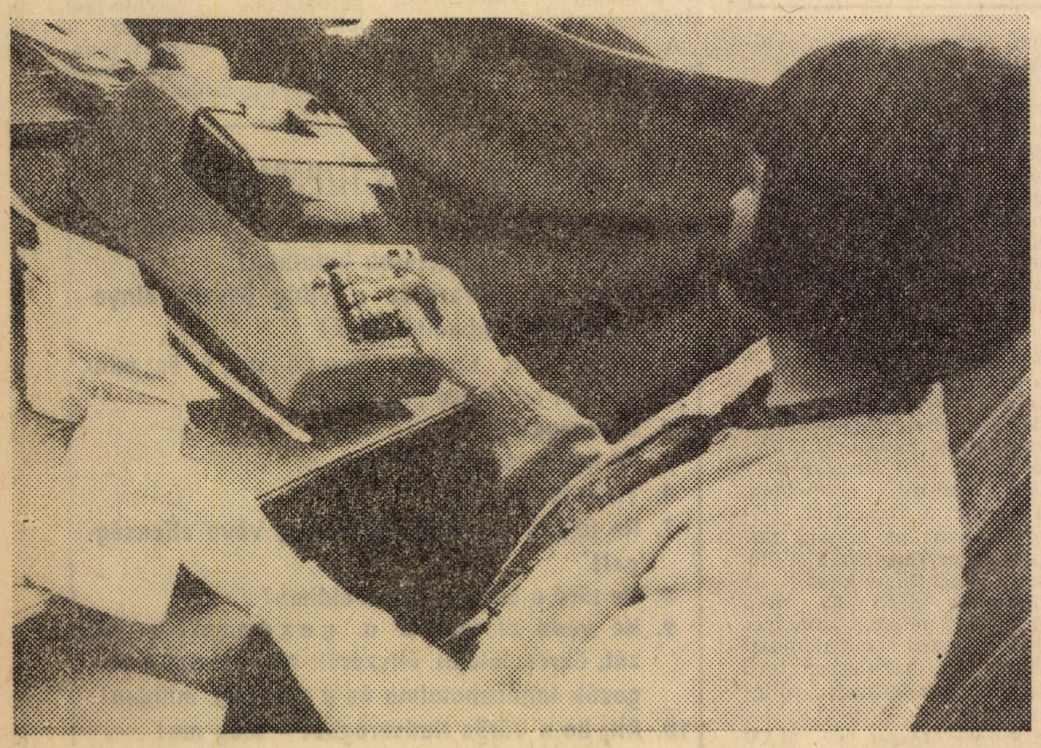

Császi Magdolna Ipar II. — már „majdnem tökéletes" szakember

Foto: Kádár

Kati néni

A szerkesztőségi szobában új függönyt rakott az ablakra, s éppen a padlót mossa, amikor belépek. Látszik az arcán az elégedettség, rend és tisztaság mindenütt, amióta Kati néni takarít. Elismerő szavakon töröm a fejem, meg azon, hogy milyen jutalmat kellene nyújtani neki a legközelebbi piros betűs ünnepen, amikor megszólal.

— Tegnap a harmadik emeleti nagy előadótermet is felsúroltam. Meg a padokból is kiszedtem a szemetet, alig győztem lehordani. A gondnok elvtárs ugyan azt mondta, csak szóljak a diákokra, ha nem vigyáznak a rendre. De ma már, amikor takarítottam nem találtam szétszórva semmit. Látták, hogy rend van, ők is jobban vigyáztak. Aztán nem is szólhatok én még rájuk. Új szita szögön lóg. Én még nem régen vagyok itt.

Ma azért egy kicsit elfáradtam, a derekam érzi már a munkát. Tanyán laktunk mi azelőtt, ott még többet kellett dolgozni. Talán nem is bírnám már azt a tanyai életet. Eladtuk a házat és felköltöztünk ide a városba. Mondtam is a gondnok elvtársnak, hogy engem olyan helyre tegyen, ahonnan nem kell kijárni a városba. Még elkavarodnék abban a nagy forgatagban.

Nincs itt azért nehéz munkám, mégis hogy elfáradok, mire mindent elvégzek. Ezzel a nagy partvissal söpröm végig ezt a hosszú folyosót, meg le a lépcsőn végig. Ma össze is szidtak a többi asszonyok, mert gyalog jöttem fel a lépcsőn, mikor ott a lift.

Majd megszokom. Meg lehet ezt az életet is szokni.

Van ám nekem egy nagy lányom is. Ő is dolgozik. Az uram az nem dolgozik, már négy éve, hogy beteg. Még leviszem a kosarakat, aztán nemsokára indulok haza. Mindjárt három óra. Ma sietek haza, mert estére moziba megyünk. Nem lehet ám mindig csak dolgozni...

— sz —

133 NAP

a nemzetközi szocialista forradalom, a társadalmi haladás élvonalában

Magyar Tanácsköztársaság. *Milyen sokszor leírtuk már ezt a két szót; lelkes tömegeket látunk, felvonulásokat, vörös drapériába öltöztetett szobrokat, korabeli filmhíradó-részleteket, ismerjük a 133 nap plakátjait, újságjait, a szinte órák alatt született Magyar Vörös Hadsereg harcait, győzelmeit. Tudjuk, hogy végül is milyen erők, milyen hibák miatt kellett vereséget szenvednie az első magyar proletárdiktatúrának.*

Mégis, az ötvenedik évforduló fényénél, sok új dokumentum kerül napvilágra és a látványos, nagy események mögött egyre jobban látszik a történelmet mozgató nagy erő, a magyar munkásosztály, amely megértve a kor parancsát, felismerve a tett szükségességét, szövetségben az ország másik nagy forradalmi erejével, a szegényparasztsággal — mert és tudott cselekedni.

Millió rejtett forrás táplálta, gyarapította azt az erőt, amely egyetlen nagy forradalmi hullámban egyesülve, 1919. március 21-én megrengette Budapestet és az egész országot...

● Mindenkihez...!

A budapesti nagyüzemi munkásság ezekben a hónapokban jelentős szerepet játszott.

Lenin híres kiáltványa *„Az Osztrák—Magyar állam dolgozó népéhez”* szikratávírón érkezett meg 1918 november első napjaiban. A táviratot a csepeli rádióállomáson dolgozó munkások azonnal a kormányhoz továbbították. De a kormány halogatta a távirat nyilvánosságra hozatalát. Ezért a Szociáldemokrata Párt baloldali ellenzéke röpiratokat készített és a felhívást a Mátyásföldi Repülőgépgyár munkásainak segítségével november 16-án, a köztársaság kikiáltásának napján repülőgépekről a Parlament előtt összegyűlt több százezres ünneplő tömeg közé szórták. A tömegnyomásnak engedve, a táviratot végül is közzétették a Népszava november 20-i számában. Így vált Lenin üzenete forradalmi mozgósító erővé.

Az Oroszországból hazatérő hadifoglyok magukkal hozták a Moszkvában megjelent Kommunista Könyvtár füzeteit és *Kun Béla* cikkeit, röpiratait —, többek között *„Mit akarnak a kommunisták?”* és *„Mi az a Tanácsköztársaság?”* — amelyek nagy hatást váltottak ki. A baloldali értelmiség legjobbjai, a *Galilei Kör* volt tagjai is élesztették a lángot. S hiába próbálta a Szociáldemokrata Párt jobboldali vezetősége elnyomni a kommunistákat, a párt, a munkásosztály ereje legyőzhetetlennek bizonyult.

Óriási felháborodást váltott ki országszerte, de különösen a budapesti üzemek munkásai körében a kommunista párt vezetőinek 1919. február 21-én történt letartóztatása. A csepeli üzemek, a Weiss Manfréd-gyár dolgozói március 18-án a csepeli Templom téren nagygyűlést tartottak, amelyen mintegy ötezren vettek részt. A gyűlés részvevői elhatározták, hogy a fogságban levő kommunista vezetőket, Kun Bélát és társait fegyveres erővel szabadítják ki. Az elfogadott határozati javaslat kimondta: „A Kommunisták Magyarországi Pártja vezetőinek fogvatartása, agitátorainak, röpiratterjesztőinek, plakátragasztóinak elfogatása, kitoloncoltatása, mélyen sérti a munkásmozgalom érdekeit... A csepeli munkásság a fogva tartott kommunisták szabadon bocsátását követeli, és ennek a határozatnak minden erejével érvényt szerez.”

A csepeliek állásfoglalása nagy hatást gyakorolt Budapest más üzemeinek munkásaira is. A közelgő nagy változás izgalma vibrált a levegőben. A főútvonalakat elözönlötték a forradalmi tömegek, az utcasarkokon rögtönzött népgyűléseket tartottak, ahol szónokok ismertették az eseményeket. A kommunista párt Visegrádi utcai székháza előtt szinte állandó tömeggyűlés volt, és az erkélyre lépő szónokokat viharos lelkesedéssel köszöntötték: *„Éljen a proletárdiktatúra! Éljen Lenin! Éljen Kun Béla!”*

Március 21-én éjjel a főváros rendjére már a felfegyverzett munkások vigyáztak. Budapest népe hatalmas lelkesedéssel fogadta a Magyar Tanácsköztársaság kikiáltását. A külvárosokból munkástömegek áradtak Budapest központjába.

A csepeli gyárőrség elfoglalta a szigetcsúcs közelében levő szikratávírót, amelyen két nappal később érintkezésbe lépett egymással *Moszkva* és *Budapest*. Innen sugározták szét a világ minden tájára a proletárdiktatúra győzelméről szóló kiáltványt: *„Mindenkihez! Magyarország proletársága a mai nappal a maga kezébe vett minden hatalmat.”* A Népszava így írt: „Csepel és Moszkva táviratváltásából látják az elvtársak, amint a magyar és orosz proletárság összehajol! Már érzik egymást, és megnőtt erővel szállnak szembe az emberi élet gaz bitorlóival”.

● A jobb életért

A budapesti munkások a forradalom győzelmének első óráitól kezdve sorra valósították meg a kommunista párt és a Forradalmi Kormányzótanács határozatait: a gyárakban munkástanácsok alakultak, amelyek átvették a termelés szervezését, irányítását, és elkezdődött az új, szocialista termelési rend alapjainak lerakása.

A Tanácsköztársaság számtalan intézkedést hozott *a dolgozók életének, munkakörülményeinek javításáért, a kulturális ellátottságért.* Igénybe vették a gazdagok nagyméretű lakásait, leszállították a lakbéreket. A Pest környéki előkelő villákban, a főúri kastélyokban és a balatoni üdülőkben munkásgyermekek élvezhették a pihenés, a nyaralás, a messzemenő szociális gondoskodás örömét...

A munkásság helyzetében alapvető változást hozott a nyolcórás munkaidő bevezetése és a munkabérek szabályozása. Kimondták, hogy egyenlő teljesítményért egyenlő munkabér jár, s erőteljesen hangsúlyozták *a nők egyenjogúságát.* Intézkedtek a munkások betegségi és balesetbiztosításának kiépítéséről. Kiterjesztették *a társadalombiztosítást.* A szakmunkás-utánpótlás érdekében az ifjúság védelmének szellemében új *tanonctörvényt* vezettek be, amely szigorúan tiltotta a tanoncok bántalmazását, leszállította munkaidejüket, felemelte fizetésüket és biztosította számukra a tanulás lehetőségét.

Kulturális téren az egyik legelső intézkedés volt az *iskolák szakosítása, új egyetemek létesítése.* Célul tűzték ki, hogy minden gyermek végezze el a népiskola nyolc osztályát, amelyben az oktatás *ingyenes volt.* Az egyetemeken, középiskolákban tanuló munkásgyermekek részére messzemenő anyagi támogatást biztosítottak. Mozgalom indult, hogy a művészeteket megismertessék a munkástömegekkel, hozzáférhetővé tették számukra a színházakat, a könyvtárakat, és a múzeumokat.

● Az élő tanúk

Sokat, nagyon sokat tett a Tanácsköztársaság az elnyomott, jogfosztott dolgozó milliók felemelkedéséért, jobb életéért. Persze, sok elgondolás csak terv maradt, sok rendelet, törvény alig jelent meg, és alig kezdtek a végrehajtásához, már harcolni kellett a fiatal Magyar Tanácsköztársaság megvédéséért. A sovány, vézna proletárgyerekek még alig ismerhették meg, hogy mi a Balaton, az üdülés, az addig előlük elzárt Margitsziget, már vérbe is fojtották az első magyar proletárállamot.

Elcsodálkozik az ember, ha az akkori idők dokumentumait, rendeleteit olvassa: államalkotó, gazdasági szervező tevékenysége mellett milyen széles körű, átgondolt szociális- és művelődéspolitikai koncepció bontakozott ki. Ezeket olvasva érti meg csak a ma embere, miért alakulhatott ki a tömegek olyan óriási méretű aktivitása, amely a Magyar Tanácsköztársaság egyik fő erejét jelentette. A szervezett munkásság és a szegényparasztság milliós tömegei támogatták a Magyar Tanácsköztársaságot, mert érezték, hogy ez az ő államuk, itt minden őérettük történik.

1919 hősei közül már sokan nem élnek, de az élők, a nagy napok részesei, harcosai, akik ma jól megérdemelt pihenésüket élvezik, lelkes agitátorai, hirdetői az első magyar proletárdiktatúra eszméinek. Tanítják a fiatalokat, felidézik azoknak a nagy napoknak a történetét. Hiszen fiatalságunknak az ötven év előtti 133 nap már történelem, amelyet élettel, igazi tartalommal éppen ők, az életben levő tanúk, a veteránok töltenek meg.

Stupek József, a MÁV Északi Fűtőház dolgozója így idézi emlékeit: „1919 sok újat hozott nekünk, munkásembereknek. A kommün alatt *Mahatta József* vezetésével leváltottuk a gyárban azokat a főmérnököket, „méltóságos urakat”, akik embertelenül bántak a munkásokkal”.

Asztalos József, az egykori Ganz-Danubius munkása és bizalmija, vöröskatona, így idézi élete történetének egyik legjelentősebb epizódját: „1918. márciusában vonultam be katonának. Októberben jöttem haza az oroszországi Vladimir Volinkiból, ahol sok hadifogollyal voltam együtt. Mozgalmas napokban érkeztem Budapestre. Én is részt vettem a tüntetésekben. 1919. januárjában beléptem a KMP-be. Tudtam, hogy hol a helyem. Áprilistól június közepéig a 29-es Vörös Vadászezredben, majd a 11-es Vadászezred Ganz-Danubius Hajógyár zászlóaljában harcoltam a proletárhaza védelmében”.

Az imperialisták, az antanthatalmak természetesen vak gyűlölettel nézték a Tanácsköztársaság sikereit, de ellentámadásra készülődött a belső reakció is. *A Magyar Vörös Hadsereg*, amelynek fő erejét a munkásezredek alkották, elévülhetetlen érdemeket szerzett a többszörös túlerővel rendelkező intervenciósok és a belülről támadó fehérterroristák elleni harcban.

● Emléke élt!

A külső és belső ellenség támadása leverte a Tanácsköztársaságot és nem adott időt a tapasztalatlanságból eredő hibák kijavítására. 133 napos hősi küzdelem után lehanyatlott a proletárforradalom lobogója Magyarországon.

A Magyar Tanácsköztársaság leverését a 25 éves Horthy-ellenforradalmi korszak, majd a nyíltan fasiszta nyilas rémuralom követte.

Közel *három évtizednek kellett eltelnie, míg újra felszabadult a magyar nép,* míg újra a magyar proletariátus vehette kézbe az ország sorsának irányítását.

De addig az ellenforradalom felbérelt tollnokai és népellenes politikusai nyíltan gyalázhatták és rágalmazhatták a magyar dolgozó nép, a magyar munkásosztály nagyszerű küzdelmeit, a Magyar Tanácsköztársaság emlékét. Nem elégedtek meg a forradalom hívei, a kommunisták üldözésével és fizikai megsemmisítésével. Minden eszközt igénybe vettek, hogy megöljék a Magyar Kommün ragyogó emlékét. Hazugság, rágalom, történelemhamisítás jellemezte ezeket az éveket. A magyar uralkodó osztály nagyon félt — és joggal félt —, hogy 1919. március 21-e megismétlődik.

Ám minden üldözés és terror ellenére *élt az illegális Kommunista Párt és élt a Magyar Tanácsköztársaság emléke!*

A kommunisták az egyre jobban fasizálódó országban ismét példát mutattak. Ha egymástól elszigetelten is, ők képezték azokat az ellenálló csoportokat, amelyek Újpesten, Csepelen, Angyalföldön, a bányavidékeken, a nemzet élő lelkiismeretét jelentették. A Gömbös szobor felrobbantása, a Városi Színház nyilas nagygyűlésén elhelyezett bomba felrobbantása, mind-mind jeladás volt arról, hogy nem lehet megölni a magyar nép szabadságvágyát, mert éberen őrködnek a Magyar Tanácsköztársaság eszméinek örökösei, a kommunisták...

● Az új tavasz...

1945 tavasza beteljesítette 1919 tavaszának nagy ígéreteit. Ami huszonhat évvel ezelőtt csak gyorsan szálló 133 nap kísérlete lehetett, most valósággá, tartós, és megváltoztathatatlan ténnyé változott. A *Magyar Kommunista Párt* szívós harcban, lépésről lépésre teremtette meg az alapjait annak, hogy megvalósulhatott a proletárdiktatúra, hogy az új történelmi helyzetben valóra lehetett váltani az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság célkitűzéseit.

A nagy történelmi küzdelem, amelyet a dolgozó nép életéért, szabadságáért, függetlenségéért folytattak népünk legjobbjai, a maga teljességében a felszabadulás után kiteljesedhetett. Az első parcellakarókat leverő földosztóbizottsági kommunisták és szegényparasztok 1919-re gondoltak 1945-ben; később a gyárak államosítása, a közoktatás demokratizálása, az egyház és az állam szétválasztása, a kultúra közkinccsé tétele és a többi nagyszerű intézkedés 1919 példáját követte. Így lettünk a 133 nap méltó folytatói és az első magyar proletárdiktatúra eszméinek méltó beteljesítői.

Ezekben a napokban a Magyar Tanácsköztársaságra emlékezünk. Arra a történelmi jelentőségű, nagyszerű kísérletre, amely kitörülhetetlenül él az emberiség történetében. A magyar munkásosztály, szövetségben a szegényparasztsággal, és a néphez hű értelmiséggel, csodákat művelt azon a tavaszon. Ma már értjük, hogy az a „csoda” törvényszerű volt. A 133 nap gyorsan elszállt, de a felszabadulás után eltelt 24 esztendő bizonyítja, hogy a proletariátusban milyen hallatlan erők rejlenek. Mi nemcsak megragadtuk a hatalmat, mi a Szovjetunió segítségével, a kommunisták vezetésével meg is tudtuk tartani. S ami 1919 tavaszának csak rövid álma lehetett, az ma megváltoztathatatlan valóság.

A Magyar Tanácsköztársaság születésnapján a gondolat megőrzőire, továbbvivőire, és beteljesítőire, a magyar munkásosztályra emlékezünk. Őket köszönti ma minden. Őket, akik megtanulták az önfeláldozást, a megingathatatlan elvhűséget, akik mélyen őrzik azt a hitet: aki elnyomott munkástestvéreiért száll harcba, az legyőzhetetlen.

ÜDVÖZLET A MAGYAR MUNKÁSOKNAK

(Részletek)

Elvtársak! Lelkesedéssel és örömmel töltenek el bennünket a hírek, amelyeket a Magyar Tanácsköztársaság politikusaitól kapunk. Alig több mint két hónapja áll fenn Magyarországon a Tanácshatalom, de szervezettség tekintetében a magyar proletariátus, úgy látszik, már túltett rajtunk. Ez érthető, mert Magyarországon a lakosság általános kulturális színvonala magasabb, azonkívül az ipari munkások aránya az egész lakossághoz képest (a mai Magyarországnak 8 millió lakosa van, ebből Budapestnek 1 millió) hasonlíthatatlanul nagyobb, végül a szovjetrendszerre, a proletárdiktatúrára való átmenet is hasonlíthatatlanul könnyebb és békésebb volt Magyarországon...

Magyar munkások! Elvtársak! Ti még jobb példát adtatok a világnak, mint Szovjet-Oroszország, azzal, hogy az igazi proletárdiktatúra alapján egycsapásra egyesíteni tudtatok valamennyi szocialistát. Most az a hálás és igen nehéz feladat áll előttetek, hogy megálljátok a sarat az antant elleni súlyos háborúban. Legyetek szilárdak...

Az a háború, amelyet ti viseltek, az egyetlen jogos, igazságos, igazán forradalmi háború, az elnyomottak háborúja az elnyomók ellen, a dolgozók háborúja a kizsákmányolók ellen, háború a szocializmus győzelméért. Az egész világon a munkásosztály minden becsületes tagja a ti pártotokon áll. Minden hónap közelebb hozza a proletár világforradalmat.

Legyetek szilárdak! A győzelem a tietek lesz!

LENIN
1919. május 27.

PROLETÁR VÖRÖS-TÍZPARANCSOLAT

(1919. májusában megjelent falragasz és röplap szövege).

1. **Védd meg a proletárok hatalmát!**
2. **Légy az előharcosa a világ összes elnyomottjai felszabadításának!**
3. **Tiszteld a tanácshatalmat és mindenben teljesítsd parancsait!**
4. **Ne csüggedj!**
5. **Ne bonts rendet!**
6. **Tarts fegyelmet!**
7. **Ne feledd el, hogy körül vagy véve ellenséggel!**
8. **Ne tűrd a bujtogatót soraidban!**
9. **Ne vedd el magad a gazdagnak házát, ökrét, földjét, ékszerét: elveszi azt a dolgozók tanácshatalma és a tied lesz minden!**
10. **Állj be a Vörös Hadseregbe! – Még ma!**

Tanácsköztársaság

Gyerekemberként a forradalomban

SOK-SOK LAP HIÁNYZIK MÉG az 1919-es forradalom krónikájából. Ismeretlen fotók és dokumentumok bukkannak fel, szinte naponta, ahogy az 50 éves évforduló közeledik. Mégis maradnak tele nem írt oldalak a forradalom forgatókönyvében, mert egyetlen emlékezés sem alkalmas a történelem teljes feltárására.

Az érett fővel hacolók szavait hűen idézi a krónika, a gyermekélményeknek azonban már nem jut benne hely. A forradalmak sorsát a felnőttek döntötték el, de hogy mellettük a gyermekek, kamaszok társadalma is megteszi saját külön igazságosztását, erre már csak akkor döbbennek rá, amikor felnőve, mellettük vagy ellenük szállnak harcba. A jövő harcbaindulóinak nagy előnye, hogy igen világosan teszik fel kérdéseiket maguknak, környezetüknek, és kétséget nem tűrve hoznak ítéletet. Nem korlátozzák még őket teljes erővel a társadalmi konvenciók, és a rousseau-i egyenlőség természetes alapjáról figyelik a világot. Igazságérzetüket nem hálózzák be a különböző osztályok és rétegek ellentétes ítéletei, igazukat egynek és oszthatatlannak tartják. Hogy könyezetükkel ellentétes véleményük — a tudatos szembefordulásig vagy igenlésig vezető út — honnan is indult, gyakran már csak az öregkor rejtélybogozó éveiben világosodik meg. Mert a szálak nemegyszer messzire nyúlnak, a gyermekkor elfelejtett világába.

☆

Amikor ajtót nyitott, meglepetten hőköltem hátra. Néhány órája a Fényes szelek vitáján hallottam felszólalni, és most a késői órán mint riportkérő kopogtam be Jákó Pál lakásán. Akkor ott örömét fejezte ki, hogy a felszólalt fiatalok érzik, vállalják a felelősséget ítéleteikben, most ugyancsak a történelmet kutató fiatalságnak szóló örömmel tessékelt beljebb bennünket. A Tanácsköztársaságról faggattuk. Vastag dossziét tett elénk, a jubileumra Hegedüs Gézával készített műsorának forgatókönyvét. Mi azonban őt akartuk hallani, a múltból elővarázsolt 18 éves esztergomi gimnazistát.

— Talán ott kezdődött minden, amikor 13 évesen bevonuló bátyámat kísértem az állomásra. Nagyon szerettem őt, és talán soha ilyen büszke nem voltam rá. Ő is ott lesz, része lesz győzelmünknek. Szüleim megálltak a pályaudvaron, én büszkén masíroztam a szerelvény mellett. Amikor megfordultam, láttam, hogy anyám, apám sír. Dühöt és szégyent éreztem iránt uk, mert nem voltak képesek megérteni, milyen csodálatos dolog, ha valaki a hazájáért, a győzelemért harcol. Fanatikus nacionalista voltam.

Azután már nem maradt ilyen idilli a kép. Valami megzavart. Apám orvos volt, liberális gondolkozású. Házunkban egyre gyakrabban jelentek meg elegáns orosz hadifogolytisztek. Táncoltak, beszélgettek. — Az ellenség, akik ellen a bátyám harcol! Elkísértem apámat a laktanyába is, ahol a hadifogoly közkatonákat kezelte. Zsebei mindig tele voltak a katonáknak szánt cigarettával, édességgel. Ezek azonban már másfajta arcok voltak, mint a tisztjeiké. Borostás, tetves, beesett fejek, arcok. Ismét valami, amit nem értettem, nem tudtam a megfelelő helyre tenni akkori gondolataimban.

Később nagyapám elvitt magával egy vidéki kis kórházba, amelynek főorvosa volt. Nem is volt az kórház, hanem egy iskola. Tornatermében, bordásfalak mellett a földön feküdtek a sebesültek. Én addig csak győzelmekről olvastam. Arról, hogy a mieink is kapnak sebeket — nem esett szó. Segítettem ahogy tudtam a betegek ellátásánál. Szörnyű sebeiket látva azonban elvesztettem az eszméletemet.

Ebben a kórházban ért szüleim távirata, hogy bátyám megsebesült, azonnal menjek haza. A kör bezárult.

1919-ben a reáliskola főbizalmija lettem és a diákőrség helyettes vezetője. A diákőrség fegyveres szervezet volt. Ellenőriztük a város különböző pontjait, a fegyverrel garázdálkodó szökött katonák ellen próbáltuk biztosítani a nyugalmat. Féltünk, amikor lőnünk kellett, féltünk később is, amikor az intervenció idején vöröskeresztes csapattá alakultunk át, és az első sorokból hordtuk a sebesülteket. Több társam halt meg akkor. Soha nem éreztem magam hősnek, nem voltam büszke. Féltem. Akkor és a későbbi lebukásoknál is. Mégis újra kezdtem mindannyiszor. Nem magunk akartuk a szenvedést, a hősiességet, akkor voltunk hősök, ha muszáj volt. A történelem forgatott bennünket, és ha úgy tetszett, nos, hát akkor hőst csinált belőlünk.

— Pista, gyere szavalni — szaladtak értem március 23-án. A megyeházhoz hívtak, dehát bejutni, azt nem lehetett. Levett kalappal szorongó parasztok, munkások ágaskodtak, hogy mindent láthassanak, halljanak, ami bent történik.

— Engedjék be azt a fiút, szavalni jött maguknak! — hallom, és már nyílik is a sűrű emberháttömeg. De a lábam az nem érte a földet, úgy vittek, adtak kézről-kézre. Ennyi embernek még sosem szavaltam. Ady versét mondtam, és az arcokon könnyek folytak. Igazi könnyek. A Tanácsköztársaság deklarálásának napján, Esztergomban.

Augusztusban egy zászlós és két közkatona állított be hozzánk. A darutollas kalapú zászlósban alig ismertem fel egyik bukott diáktársamat. Közrefogva vittek végig a városon a katonasághoz. Apám szabadított ki a kezükből, mielőtt agyonvertek volna. Arcom és egész testem sajgása tette véglegessé az ítéletet: a proletárforradalom elbukott.

☆

JÁKÓ PÁL 1925-BEN FEJEZTE BE a Színművészeti Akadémiát. Főiskolás korában bejárta az országot, 1930-ban Budapestre került. Itt találkozott Baló Elemérrel. Munkásotthonokban lépett fel. Megismerte Martos Flórát, 1932-ben belépett a kommunista pártba. Háromszor ült börtönben, ötször kitoloncolták. 1945 decemberében Hont Ferenccel és Gál Istvánnal létrehozzák a Madách Színházat, a mai Madách Kamara helyén.

Kékesi Katalin

Emlékezés

Dr. Háy László

A ma még élő egykori vezetők, egyszerű szemtanúk sorából **dr. Háy Lászlót,** egyetemünk volt rektorát kértem meg arra, idézze fel az 1919-es tavasz első napját.

— Március 21-e ugyanolyan munkanapként indult, mint az azt megelőző számtalan hétköznap. Pedig ekkor a kulisszák mögött már nagy dolgok érlelődtek. A Vyx-jegyzék átadása, a kormány lemondása ismeretes volt, de az SZDP-vezetők gyűjtőfogházbani tárgyalásairól az utca egyszerű emberei semmit sem tudtak. Az első hírek csak az SZDP vezetőségének 21-én délután megtartott ülése után keltek szárnyra. Itt hagyták jóvá ugyanis a két párt egyesülését. Az ülés után visszanyerték szabadságukat a bebörtönzött kommunista vezetők.

Megbízható híreket csak este 7 óra után kaptunk a budapesti munkás-paraszt és katonatanács üléséről. Végigzúgott az utcákon az öröm: kimondták a proletárdiktatúrát! Rokonszenv- és örömtüntetések kezdődtek Budapesten a késő esti órákban, amelyek kora hajnalig tartottak. A hatalom minden vérontás nélkül, a proletariátus kezébe került — győzött a proletárdiktatúra!

A világ második proletárdiktatúrájának békés megszületésével — és ez adja nagy hazai és nemzetközi jelentőségét — a proletariátus történelmi tanúságot tett, hogy csak a legszükségesebb esetben nyúl az erőszak fegyveréhez. Ahhoz azonban, hogy forradalmát így vívhassa meg, a hatalom meggyengülésére, a hatalomban részt nem vevők saját erejére van szüksége.

1918 októberétől Magyarország a kettős hatalom malmai között őrlődött. Még fennállt a polgári demokratikus kormány, mely a polgári radikálisokat és a jobboldali szociáldemokratákat gyűjtötte maga köré — s amely igen gyenge volt. A munkás-paraszt és katonatanácsok váltak egyre inkább a hatalom tényleges birtokosává. De, hogy a polgári kormány még létezett, azt az SZDP munkás-paraszt és katonatanácsbeli többségének köszönhette. **A hatalom meghódítása békés úton azáltal vált lehetségessé, hogy később a kommunisták és a baloldali szocialisták kerültek többségbe.** A kispolgárság és az értelmiség is megcsömörlött a kormány bizonytalan útkeresésétől, ők sem láttak más kiutat a gazdasági és politikai csődből; a burzsoázia képtelen volt komoly ellenállásra — a Vörös Hadsereg közel állomásozott a Kárpátokhoz. Ne feledkezzünk meg arról, hogy a Tanácsköztársaság nem egy nacionalista, „nagy magyar" felbuzdulás volt — a munkásosztály forradalmát, a proletariátus diktatúráját jelentette.

— Hogyan fogadták a proletárdiktatúra eszméjét most már saját hazájukban azok, akik a forradalomnak nem voltak cselekvő részesei?

— A proletárdiktatúra első napjaiban fiatal orvosként — 1911-ben avattak orvosdoktorrá — a III. számú Belgyógyászati Klinikán dolgoztam. Azt mondhatom, az orvosok, ápolók rokonszenvvel fogadták a rendszer változását — persze a rokonszenvnek többféle objektív és személyes, néha igen egyedi indítéka volt .

Valójában nagyon kevesen tudták és értették a proletárdiktatúra feladatát, lényegét. A tömeg legharcosabb, legigenlőbb része is csak sejtette, mit jelent ez, milyen úton teszi az első lépéseket. Jellemző volt egy kollégám véleménye, akitől megkérdeztem, mit szól a történtekhez? „Nagyon örülök, mert így többek között nem kell elolvasnom a Tőkét, — hiszen megdöntötték!"

A Tanácsköztársaságot — 133 nap után — külső és belső ellenségei vérbefojtották. **De mindazokat a tapasztalatokat, melyeket az elméleti és gyakorlati munkához szolgáltatott, soha senki megdönteni, eltörölni nem tudta, és nem tudja.** Példás előiskolája maradt egy későbbi, győztes hatalomnak.

Faragó András

ÉHE KENYÉRNEK, ÉHE A SZÓNAK,
NAGYOBB IGAZA SOHSE VOLT NÉPNEK
ÉHE A SZÉPNEK HAJT TITEKET.

(ADY)

1919-1969

Tájékoztatás Lenin Kun Bélával szikratávíróη folytatott beszélgetéséről. 1919. március vége.

Kun Béla elvtársat jól ismertem már akkor, amikor hadifogoly volt Oroszországban és nem egyszer jött hozzám beszélgetni a kommunizmusról és a kommunista forradalomról. Ezért, amikor értesítés jött a magyar kommunista forradalomról, méghozzá egy olyan értesítés, amelyet Kun Béla elvtárs írt alá, azonnal arra gondoltunk, hogy beszélni kell vele és pontosabban kell tisztázni ennek a forradalomnak a körülményeit. A forradalomról kapott első értesítések valamelyest aggodalomra késztettek abban a tekintetben, hogy nem történt-e csalás az úgynevezett szocialisták, azaz a szociálárulók részéről, nem játszották-e ki a kommunistákat, annál is inkább, mert a kommunisták börtönben ültek. Nos, mindjárt a magyar forradalomról kapott első értesítés utáni napon szikratáviratot küldtem Budapestre, amelyben megkértem Kun Bélát, hogy jöjjön a készülékhez, olyan természetű kérdéseket tettem fel neki, hogy ellenőrizhessem, ő van-e ott, és megkérdeztem, hogy milyen reális biztosítékok vannak a kormány jellegére, tényleges politikájára vonatkozóan. Az a válasz, amelyet Kun Béla elvtárs adott, teljesen kielégítő volt, és eloszlatta minden kételyünket. Kiderült, hogy Kun Bélához a börtönbe baloldali szocialisták jöttek tanácskozni a kormányalakításról. És csak ezek a kommunistákkal rokonszenvező baloldali szocialisták, továbbá a centrum emberei alakították meg az új kormányt, míg a jobboldali szocialisták az úgyszólván engesztelhetetlen és javíthatatlan szociálárulók teljesen otthagyták a pártot anélkül, hogy a munkások közül bárkit is magukkal vittek volna. További értesítések azt mutatták, hogy a magyar kormány politikája igen határozott volt, és olyannyira kommunista irányt vett, hogy addig, míg mi a munkásellenőrzéssel kezdtük, és csak fokozatosan térünk át az ipar szocializálására. Kun Béla a maga tekintélyével abban a biztos tudatban, hogy óriási tömegek állnak mögötte egyszerre életbe tudott léptetni egy olyan törvényt, amely szerint Magyarország minden kapitalista ipari vállalata társadalmi tulajdonba megy át. Elmúlt két nap és mi teljes mértékben meggyőződtünk arról, hogy a magyar forradalom egyszerre rendkívül gyorsan kommunista irányba terelődött. A burzsoázia Magyarországon maga adta át a hatalmat a kommunistáknak. A burzsoázia ország-világ előtt bebizonyította, hogy amikor súlyos válság áll be, amikor a nemzet veszélyben van, nem tud kormányozni. És csakis egy olyan hatalom van, amely valóban népi hatalom, amelyhez a nép valóban ragaszkodik — a munkás-, katona- és paraszt-küldöttek szovjetjeinek hatalma.

Éljen a magyarországi Tanácshatalom!

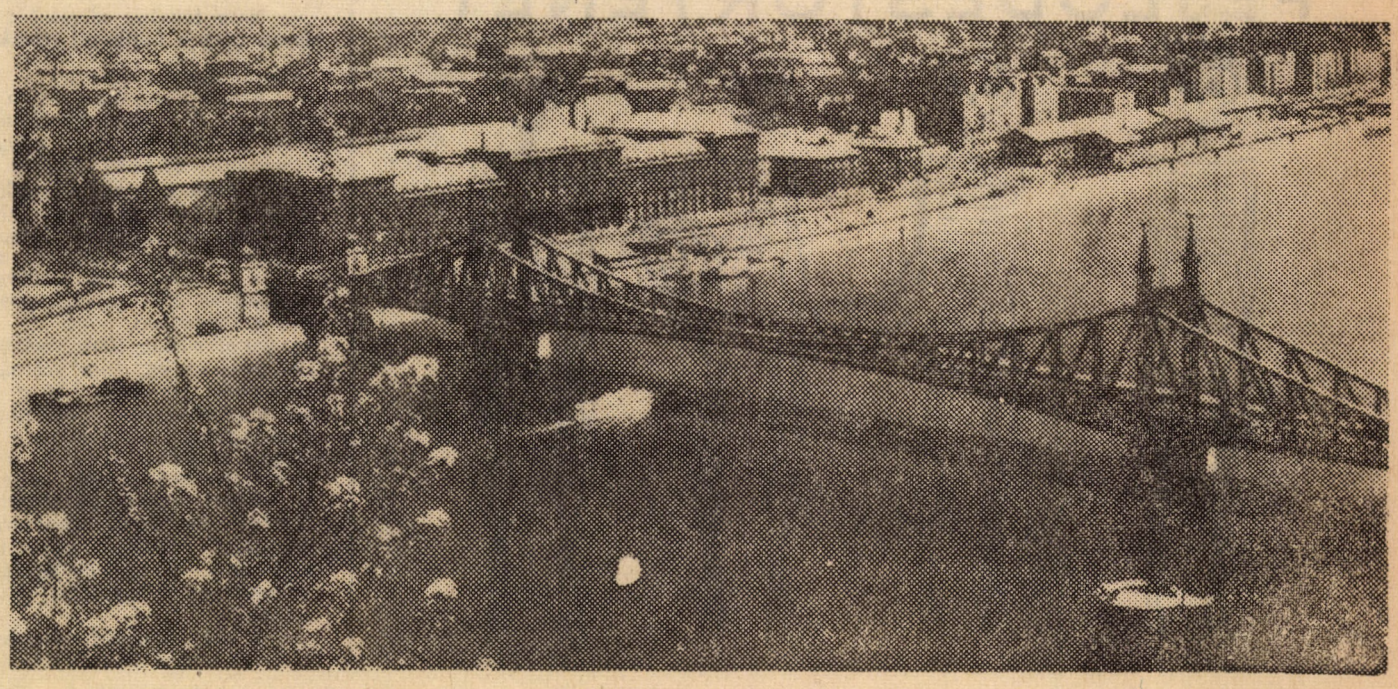

BEREND T. IVÁN

Még egy szó a Fényes szelekről

NÉHÁNY ÁLTALÁNOS MEGJEGYZÉS MŰVÉSZI ÍZLÉSRŐL ÉS ÍTÉLETEKRŐL

A szerkesztőség zárszó helyett hozzászólásra kért fel, bevallom, vonakodva vállalkoztam a feladatra. Elfoglaltságom mellett ebben közrejátszott, hogy semmit sem tartok ellenszenvesebbnek, mint az igazság kimérését az eszmei csalhatatlanság köpenyében. Különösen művészeti-eszmei kérdésekben. Ebben a vonatkozásban ugyanis szememben az mérvadó, hogy az alkotó művész maga mit akar és mit vall. A mű, amint elkészült, elszakad alkotójától, és önálló életre kel. (Hány példát lehetne idézni nyárspolgári, vagy reakciós művész forradalmian kritikai realista művéről, és ennek fordítottjáról.)

Másrészt hány arca van egyáltalán a művészi mondanivaló igazságának? Létezik-e objektív mérce vagy hány ilyen mérce lehetséges? Bach, Bartók már a művészettörténet alakjai. Zenéjük mégis ma is hányféle értelmezést kaphat! Bach lehet unalmas egyhangúság, de lehet a legtisztább logika, a geometriai tökéletesség, egyszóval a megtestesült harmónia és megnyugtató biztonság. Bartók lehet fülsértő disszonancia, de lehet korunk zaklatott életérzése, a zenei intellektus csúcsteljesítménye. Hányan tekintik ma is szembántóan valóság-meghamisításnak Van Gogh színkezelését, Kandisky formákat felrúgó, és mindent kizárólag mozgó-kavargó színek által kifejezett asszociációit, s míg Chagall képeit az álom és valóság gyermekkori emlékek és realitások egyidejű varázslatásaként nézik, sokan legszívesebben gyermekrajz-kiállításra utasítanák azokat. Néha egyenesen ijesztő, hogy az ilyen ellentétes megítélések nemcsak ellentétes gondolkodású, kultúrszintű csoportok, vagy egyének látásmódját tükrözik, sőt, hogy a homlokegyenest ellentétes ítéleteket gyakran ugyanolyan személy vallja, esetleg művészeti ízlésváltozásának más és más szakaszában, nem egyszer egyik művészeti ágban konzervatív, a másikban egyidejűleg modern szemléletet képviselve. (Saját példám legalábbis ezt bizonyítja számomra.) Magyarán: minden művet — legyen az zenei, képzőművészeti vagy irodalmi alkotás, úgy ismerünk meg, hogy a megismerésben egyszerre van jelen maga a mű és (sajnos, vagy nem, de elválaszthatatlanul) az interpretáció. (Nemcsak a zenedarabot előadó zenekar, de a regény olvasója személyében is!) A látottat, hallottat átszűrjük saját tapasztalatainkon, nézeteinken, elképzeléseinken. A mű végül is sokféle lesz, sok és sokszor ellentétes értelmezést is nyerhet. (Ez néha meglepő formában is realizálódhat, mint például a szovjet szépirodalom legnagyobb teljesítményei között álló Csendes Don, vagy Cement kiadása a Horthy-Magyarországon!!)

Részben ezzel is magyarázható a **Fényes szelek** különlegesen kiterjedt vitájához jelentkező értelmezések és nézetek divergenciája. De nemcsak ezzel! Fontos szerepe volt a film történetiségének is.

A FILM ÉS A TÖRTÉNETI VALÓSÁG?

A megítélés legnagyobb buktatásait rejtette magában. Ha azt kérdezik, hogy a **Fényes szelek** történetileg jó, helytálló-e, csak azt válaszolhatom, hogy semmiképpen sem az. (Eddig egyetlen Jancsó-film sem volt ilyen!) Sőt, élesebb megfogalmazással

a történelmi kép ezernyi részigazsága mellett is hamis.

Hamis a NÉKOSZ-ábrázolás, de erről már annyit írtak, hogy felesleges lenne szót szaporítani. Igaz, hogy ez a film, a szerző ellentétes nyilatkozata ellenére sem NÉKOSZ-történet, annál sokkal általánosabb. Csakhogy a történelmi valódiságon ez sem változtat. Hamis a történelmi kép általában is. Hamis, mint az 1945—48 közötti évek „történeti modellje", hiszen kimarad a képletből a legfontosabb — sokan tették szóvá — az osztályharc kemény és mindig kétoldalú összecsapása, az ellenfél — melynek sorában az egyház csak az egyik, de kíméletlenül kemény partner volt — bemutatása, a

harc

ábrázolása.

Sőt, hamis a történelmi kép akkor is, ha az 1947—50 közötti, vagy körüli sokértelmű fordulat bármilyen sűrített ábrázolásának tekintjük a filmet, hiszen a fordulat a történelmi valóságban rendkívül összetett volt, a proletárdiktatúra győzelmét és ezzel nagy társadalmi igazság felkerekedését jelentette, de egyben a proletárdiktatúra dogmatikus — káros értelmezésének diadalmaskodását is, ami a legsúlyosabb törvénytelenségek, gazdaságpolitikai hibák, stb. kiindulása is lett. A film, mint történelmi film, ezt az ellentmondásosságot nem adja vissza, ehhez képest egyoldalúan leegyszerűsít, vagyis hamis.

A Fényes szeleket tehát nem lehet igaznak elfogadni, bármilyen korszakértelmezés vagy azonosítás esetében sem, a történelmi valóság hű, művészi tükrözésének.

Történelmi film esetén semmilyen művész sem lehet olyan szuverén, hogy önkényesen „korrigálja" a valóságot. A vitatkozók jelentős része éppen ennek alapján tört lándzsát Jancsó és filmje felett, sokszor egészen messzemenő következtetésig juva el.

A FILM TÁRSADALMI MONDANIVALÓJA

Ez számomra a legfontosabb! A **Fényes szelek** ugyanis önálló életre kelt művészeti alkotás értelmében

a legkevésbé sem történelmi film.

(És erre is elmondható: egyetlen Jancsó-film sem volt az!) Többen megírták már, magam is úgy látom, hogy az ismert jancsói képlet nyert új formában megfogalmazást: a hatalom és a tömeg, az ember kapcsolatának problémája. Méghozzá

most is

— mint az eddigi Jancsó-filmekben mindig — inkább a maga elvontságában, mintsem konkrét történeti megjelenésében. Jancsó a

Szegénylegényekben, a Csillagosok katonákban és a Fényes szelekben

egyaránt hajlamos a hatalmat általában vizsgálni, a hatalom gyakorlásának belső, általános törvényszerűségeit, logikáját, elidegenedési tartalmát középpontba állítani. Ez az elvont hatalomszemlélet már sok bírálatot váltott ki, hiszen

a hatalom és ember viszonya, mint a társadalmi relációk általában, nem vizsgálható az osztályviszonyokon kívül.

Ennek alapján tehát a történelmiség mellett a film társadalmi mondanivalóját is hamisnak ítélhetjük? Megítélésem szerint egyáltalán nem! Mi ugyanis saját korunkban, saját társadalmunkban élünk, számunkra égetően fontos, hogy saját hatalom és tömeg, ember relációnkat mélyre ásva elemezzük, a tudomány és a művészetek eszközeivel kutassuk, vagy inspiráljuk a gondolkodást, a kutatásokat. Jancsónál most sincs igazi osztályharc, igazi osztályellenség, ami történelmi filmként hamissá tenné a Fényes szeleket, de

nem teszi kérdésessé társadalmi mondanivalóját!

Most ugyanis a hatalom embertől való elidegenedése jelenségének generációit erősen foglalkoztató kérdését, igaz, most is nagyon elvontan és általánosan, de saját szocialista társadalmunk és hatalmunk kapcsán fogalmazza meg. (A genezis időszakából merítve a történelmi **ürügyet!**) S ebben az elvontságban is konkrét társadalmi összefüggésben

a társadalmi probléma történelmileg igaz és fontos!

Ma nálunk többet ér, mintha a hatalom osztályjellegének igaz és ismert tételeit öntené filmtablókba. Többet, mert nem kevesebbet mond, minthogy

saját forradalmi hatalmunk is magában rejti a hatalom és ember kapcsolatának konfliktusait, a hatalom elidegenedésének veszélyeit,

hogy ezektől a tendenciáktól a forradalmi hatalom sem lehet mentes, és

a nem megfelelő módszerek a legszentebb és tisztább célok esetén is a hatalom elfajulásának súlyos ferdülésére vezetnek.

A TÁRSADALMI MONDANIVALÓ TÖRTÉNELMI JELKÉPRENDSZERE

éppen ebben az összefüggésben más megvitatásba kerül. Nem egy olyan megfogalmazással találkoztam, hogy a végső benső mondanivaló ellenére a példa (NÉKOSZ) nem volt szerencsés. A magam részéről — még egyszer hangsúlyozva, hogy nem tartom történelmileg valósnak az ábrázolást — nem osztom ezt az aggályt. A megválasztott történelmi jelkép ugyanis éppen azt teszi lehetővé, Jancsó számára, hogy igazán belülről és szeretettel ábrázolja még a legszélsőbb szélsőséget is. A kollégisták „vad" csoportja ugyanis Jancsónál morális tisztaságban, a becsületes jóratörés szándékában nem marasztalható el. (Csak a „fehéringes" központiak.) De a legtisztább forradalmiság is magában rejti a különféle lehetőségeket és ennek kapcsán mondhatja ki, hogy a rossz módszer deformálja a jó célokat is.

S bármilyen fájó és kegyetlen, saját sorainkra koncentrálva a figyelmet, nem a szürkeinges alakatlan passzivitást, hanem ezúttal az élet színes dinamizmusát, előrehajtó, aktív tömegeit vizsgálva mutat be gyors színváltozásokat (kollégiumi szavazások formájában). Ezt a jelenséget tudomány és művészet (utóbbi köréből gondoljunk csak a Hannibál tanár úr telitalálatára!) már nem egyszer feltárta a múltra nézve. De vajon a hatalom elvont problémáinak saját korunk és forradalmunk valóságban való művészi kérdés-feltevése sem teszi jogossá, hogy jelenünkben is megnevezzük fájó társadalmi bajaink egyikét?

A történelmi jelképrendszer tehát amennyire vitatható, mint közvetlen történelmi valóságkép, ugyanannyira lehetőséget is teremt a mondanivaló-lényeg kifejezésére.

A HUMÁNUM VAGY KEGYETLENSÉG SZEMLÉLETE

Ezen a ponton, a jelkép-rendszer kapcsán hadd hivatkozzam arra a gyakran hallott nézetre is, hogy Jancsó szemléletét a hideg embertelenség jellemzi, sőt, mintha elvezetét lelné az emberi kiszolgáltatottságban való vájkálásban. Beteg és taszító jelképrendszer a meztelen nő megkorbácsolása, fogoly vagy megfélemlített tömeg terelése. E taszítóan magávalragadó, rendkívül kifejező erejű képrendszer mögött meghúzódó emberi indítékmotívumok keresését a magam részéről visszataszítóan nyárpolgárinak találom. (Olyasminek, mintha Thomas Mann műveiben állandóan felbukkanó sexuális aberrációk mögött próbálna valaki a Mann-i életmű „titkai" után kutatni).

A kegyetlen kép- és jelképrendszer
Jancsó filmjeiben
éppen taszító vadságában és kíméletlenségében válik objektíve, hatásában emberivé, humánussá!

Éles-keserű kiáltássá a tisztább emberségért. Titokzatossá (és minél hevesebben taszít, annál erősebb a tiltakozás) az ember kiszolgáltatottsága ellen. Ha ezt költői szépséggel mondta el korábbi történelmi példáin, most saját viszonyaink között is szóvá teszi. Nem hiszem, hogy mozgalmunk és hatalmunk fejlődéséért való munkálkodásunk és féltő gondjaink ne tartalmazhatnák ezt a gondolatot is. Hogy a művésznek ezen a ponton is ne kellene figyelmeztetni, ösztönözni, önvizsgálatra késztetni.

Egy percig sem hiszem, hogy ezzel hatalmunkat és annak gyakorlását vonná kétségbe, sokkal inkább történelmi humánumának kiteljesítését segíti.

ÍGY LÁTOM

a film és a vita néhány sarkalatos problémáját. Saját „szűrőberendezésemen" áteresztve

művészi-eszmei kifejezés rendszerével és mondanivalójával értékesnek találtam a Fényes szeleket.

A film természetesen sokféleképpen félreérthető. Túlzottan áttételes, jelképes és absztrakt, semhogy sugalmazza, még kevésbé, hogy „szájbarágja" mondanivalóját.

A fiatal generáció személyes tapasztalat híján hajlamos igaznak elfogadni a hamis történeti képet, történelmi filmként befogadni az absztrakt társadalmi „tanulmányt". A viták és kritikák feladata, hogy elősegítsék a helyes értelmezést.

A konkrét történelmi kép hamissága és az általa tárgyalt elvont, de mégis konkrét társadalmi mondanivaló valódisága magyarázza számomra igazán, hogy a filmet sokan csak „disszonáns hangzavarnak" ítélik, hamisításnak, szent ügy megcsúfolásának tartják, míg mások — ugyanarról a szocialista eszmei talajról — előremutatónak és értékesnek.

A nézetkülönbségekben természetesen keveredtek a nézőpont különbségei is. És nemcsak a művészi ízlés, de eszmei-szemléleti beállítottság értelmében is. A vita számos eleme, úgy éreztem már rég nem a **Fényes szeleket** érintette, hanem annak ürügyén jóval általánosabb eszmei, kultúrpolitikai régiókat. Ez okozta, hogy a vitázók — túlzással — majd egész országra kiterjedő táborához bírálók, elvetők oldalán nem kevés szélsőséges, dogmatikus, nem a filmet, de — mondjuk ki nyíltan — a „liberálisnak" ítélt kultúrpolitikát, a „megalkuvónak" ítélt politikát bíráló, elvető elem és nem kevés konzervatív művészeti elfogultság állt csatasorba. A másik oldalon pedig a társadalmi mondanivaló igazsága, a szocialista demokratizmus kiteljesítése mellett felsorakozók soraihoz csapódtak a szocialista hatalom elvetői; a modern irányzatok hívei mellett pedig a nem kevés sznob. Ez azonban természetes, sőt több évtizedes hazai hagyományokra és részben politikai mechanizmusunk sajátosságaira vezethető vissza. Ezért a film aligha hibáztatható.

Azon az álláspontom vagyok, hogy a társadalmi önismeret és égető problémáink kimondása, még ha megrázkódtatásokat is okoz, ha örömet is szerez az ellentábornak, mégis

saját ügyünket mozdítja elő.

Végül is pedig számunkra ez a legfontosabb.

Ha a film — mint egyik bírálója írta — csak „kincstári bátorságot" reprezentál, annál jobb. A „kincstári bátorság" önmagában is jobb, mint a „kincstári konformizmus". Ugyanakkor azt is jelenti, hogy

mondanivalójával nem dönget zárt kapukat,

hogy forradalmi hatalmunk maga is súlyt helyezett a hatalom elidegenedése veszélyének elkerülésére, vagy gyakoribb megfogalmazással a szocialista demokratizmus továbbfejlesztésére.

Megkezdődött

A szárnyas ajtó majdnem kirepült az ablakon, ahogy nagyhirtelen rátörtem személyzetis barátomra:

— Mit csináltatok Krampács II-vel? Nem játszott az első mérkőzésen.

— Eladtuk.

— Micsoda? A Sutyerák SE Peléjét, az NB III gólkirályát, Nagy Nemzeti Reménységünket, csak úgy eladtátok?!

— Igen. Nem vertük nagydobra, mert nem tett volna jót az év végi termelési hajrának. Cserébe viszont megkaptuk Einstein Ubul, alkalmazott matematikust, aki már készíti is új IBM számítógépünk programozását.

— Te jó szagú arany-balláb: egy számkukacot azokért a csúsztatott fejesekért...

— Csak ne veszítsd el a kétségbeesésedet, öregem, ezzel egyidőben megszereztük az egyesületnek Prézli III-at Szegecsedről. Elég nehéz volt, de a nyolcvanezer forint, az összkomfortos lakás és a ráadás, oly csekélység, hogy végül is sikerült megőriznünk az amatőrizmus tisztaságát.

— Na, végre valami. Bár nekem úgy rémlik, hogy Prézli III. valamelyik NB I-es csapatunkhoz szerződött.

— Az a gyanúm, hogy te a névrokonára gondolsz. A mi emberünk fiatal mérnök, kilencszeres újító és háromszoros feltaláló.

— Mit keres egy mérnök a Sutyerák SE-ben?

— Havi 5300-at, de nem a sportegyesületben, hanem a Kibernetikai Egyesületben, melynek mi is tagjai vagyunk. Ezenkívül leigazoltunk nyolc kiváló esztergályost, három maróst, öt gépbeállítót és hét közgazdászt. Mondhatom, egyikkel sem csináltunk rossz üzletet.

— Megőrültél! Hát így biztos, hogy ki fogunk esni az NB XIII-ból.

— Az lehet, viszont a termelési értékünk máris 23 százalékkal emelkedett.

Balogh Gyula

Népizenekar

Rooz Józseffel — az egyetem népizenekarának tanárvezetőjével és tagjával — a nagyszerű és hangos agrigentói siker után, az egyetem egy csendes elsőemeleti helyiségében a „hogyan tovább"-ról beszélgettem.

— Mi, akik most a népizenekar tagjai vagyunk, négy-öt évvel ezelőtt kerültünk össze. Az évek során már nemcsak a zene kötött össze bennünket, baráti társasággá váltunk. S ha volt egy kis szabad időnk, siettünk a próbaterembe — ebbe az eldugott szobába —, itt tanultunk, vitatkoztunk, készültünk a vizsgákra, s természetesen muzsikáltunk. Nemcsak népizenét, hanem magyar zeneszerzők műveit, preklasszikusokat is játszottunk, megteremtve az egyetem zenekarának később egyedülálló stílusát.

Az egyetem népizenekara sok szép sikert ért el, a zenei életben jó hírnevet vívott ki magának s ez kötelez. Lassan azt kezdjük érezni, hogy eljár felettünk az idő. Majdnem mindannyian befejeztük az egyetemet s elérkezettnek látjuk az időt, hogy foglalkozzunk utódainkkal is. Szeretnénk még magunk tanítani, bevezetni az új zenekari tagokat az együttesbe.

Évente 3—4 önálló koncertet adunk, ahol Bartók-, Weiner-, Lajta-művek mellett folklórzene is szerepel a műsorunkban.

F. A.

Mindennap zsúfolt...

Csütörtök délután egy óra van és még sokan várakoznak az orvosi rendelő várótermében, főleg diákok, egyetemi dolgozók, tanárok, akik ma panaszaikkal szükségesnek érezték felkeresni az orvost.

— Vajon sorra kerülnek a kint várakozók valamennyien? — kérdezem dr. Dienesch Erzsébet orvosnőt, amikor bejutok.

— Valóban zsúfolt napunk van ma — válaszolja kedves mosollyal —, szinte megállásnyi szünet nélkül telt el a mai nap is, akár a tegnapi, amikor közel 50 beteget láttunk el.

— Nem lehetne növelni a rendelési időt, hiszen csak a hallgatói létszám közel 2000?

Elgondolkozva válaszol:

— Szeptember óta látom el itt a rendelést s ez idő alatt alkalmam volt felmérni ezt a területet. *Ilyen nagy létszámú intézménynek állandó orvosra lenne szüksége, s ez esetben a rendelési időt 6 órára növelhetnénk a mostani 4 óra helyett.* Ezzel kapcsolatban konzultatív tanácskozást folytattam az egyetem illetékes vezetőivel, valamint a Trefort utcai szakrendelő igazgatófőorvosával, s remélem, pozitív döntés születik e kérdésben.

Természetesen több vonatkozásban is előnyös az egyetem számára az állandó üzemorvosi rendelés. *Mint hasonló létszámú intézményeknél, vállalatoknál az állandó orvos 1-től—7 napig terjedő táppénzes állományba is írhat; előzetes és időszaki gépkocsivezetői-alkalmassági vizsgálatról igazolást adhat; fürdőjegyellátásban részesíthet; javaslási joga van szanatóriumi beutalásra.* Gondolom, elfoglalt autós tanáraink örömmel veszik, ha az időt és fáradságot jelentő gépkocsivezetői igazolást itt is megkaphatják majd.

— A belgyógyászat a speciális szakterülete?

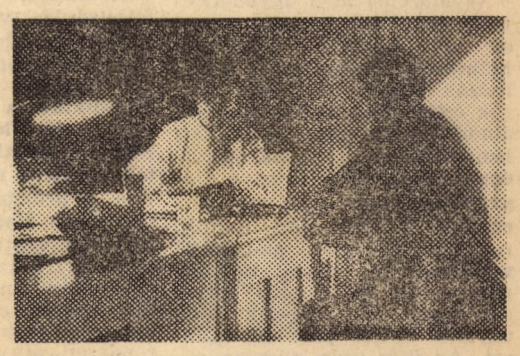

— Igen, ezenkívül kutatási területem a rheumatológia. 1965—66-ban a párizsi orvostudományi egyetem bel-, gyermek- és rheumatológiai, továbbá a mellékvesekéreg hormontherápiás tanszékén kandidátusként dolgoztam és az ott írt disszertációmat *„Polyartritis subacuta infantilis felosztása és genetika"* címen a párizsi Medicina orvosi könyvkiadó adta ki, valamint több, ezzel kapcsolatos tanulmányom külföldi szaklapokban is megjelent. Együttműködöm most is az *Aix-i Rheuma Kutatóintézettel és a Nemzetközi Rheuma Ellen Küzdő Liga orvosaival.*

— A rendelési idő tábláját nem látom, megváltozott az orvosi rendelés időpontja?

— Jelenleg a rendelési idő hétfő, szerda, péntek 12-től 18 óráig, kedd, csütörtök, szombat pedig 8-tól délután 14 óráig tart. Ezt az időpontot az egyetemi szakszervezeti bizottság nem hagyta jóvá, helyette javaslatot tett a Trefort utcai igazgató-főorvoshoz, eszerint naponta 10-től délután 16 óráig lesz majd a rendelés. A jó ellátás érdekében összeköttetést akarok teremteni az egyetem vezetői és a Trefort utcai szakrendelő főorvosa, orvosai között.

—Szántó—

FEJLŐDÉSTÖRTÉNET

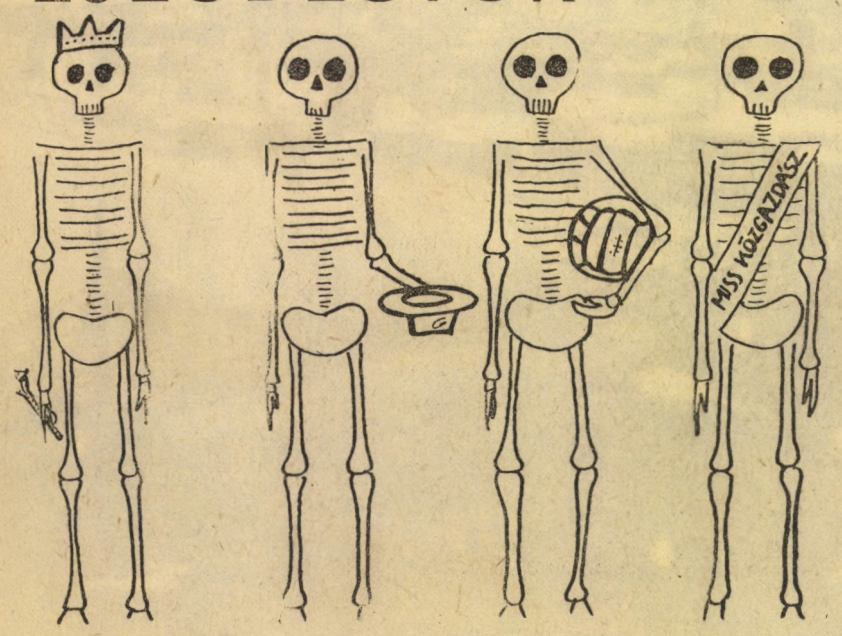

Tetszik ez a teszt...

Programozott vizsgáztatás, logikailag összefüggő kérdések

Az Ipargazdaságtan Tanszék az *1964/65.* tanévben — *elsőként* a hasonló jellegű tanszékek között — vezette be a *kérdőíves írásbeli* vizsgáztatást, melyet sokan teszt-rendszerű vizsgáztatásnak neveznek. Elöljáróban le kell szögeznünk, hogy akkori és jelenlegi írásbeli vizsgáink *nem tekinthetők* a műegyetemek és orvosegyetemek immár klaszszikusnak mondható, *feleletválogatós* — teszt-módszerével azonosnak, miután ilyen típusú kérdéseket legfeljebb *10 százalékban* alkalmaztunk. Kérdőíveinken mindig arra törekedtünk, hogy a hallgatók *találgatások helyett összefüggésekre, definíciókra, tényezőkre, a képletek alkalmazására* vonatkozó kérdésekre feleljenek. Ez a célkitűzés jobban megfelelt tantárgyunknak, jobb képet adott a vizsgázók tudásáról, bár ugyanakkor ez a módszer a kérdőívek gondos, alapos *értékelését megnehezítette, hiszen az értékelés így gépiesen csak ritkán eszközölhető.*

Kérdőíves vizsgamódszerünket évről évre fejleszteni igyekeztünk. A vizsgák tapasztalatait értékeltük, kérdéseinket, azok számát (10, illetőleg 15 kérdés) pontozási módszereinket a szükséghez képest változtattuk, javítottuk. Alapvető változtatást azonban az *1968/69.* tanévig nem hajtottunk végre.

Meg kell jegyeznünk azt is, hogy *az elmúlt években* az írásbeli vizsga mellett *megköveteltük a szóbeli felelést is,* ettől csak kivételesen tekintettünk el: általában az elégtelen, illetőleg a kimagaslóan jó írásbeli eredmény esetén.

Az elmúlt *négy év tapasztalatai kedvezőek voltak.* Az értékelés megállapította, hogy módszerünk a hallgatók sokkal objektívabb megítélését tette lehetővé. A felkészült hallgatók írásbeli vizsgája úgyszólván kivétel nélkül jól sikerült, míg a *felkészületlen hallgatók rossz eredményüket írásban igazolták,* és mint általában kiderült, utóbbiak *más tantárgyakból is rendre* igen rossz eredményeket tudtak csak felmutatni. Nem csodálható, hogy éppen *ezek a hallgatók kísérelték meg a kérdőíves vizsgáztatás elleni hangulatkeltését.*

Ugyanakkor meg kell állapítanunk, hogy a kérdőíves vizsgák az oktatók munkáját *csak a hallgatók megítélése szempontjából könnyítették meg,* mert a kérdőívek előkészítése és gondos értékelése, a hagyományos szóbeli vizsgákkal szemben mind minőségi, mind pedig — és különösen — mennyiségi szempontból jelentős többletmunkát eredményezett.

Az *1968/69.* tanév I. félévében tanszéki határozat alapján a kérdőíves rendszer új változatát, a *dr. Balázs Béla* elvtárs által kidolgozott *programozott vizsgáztatást vezettük be,* melynek lényege, hogy az egyes kérdőívcsoportok olyan *logikailag összefüggő kérdéseket* tartalmaznak, amelyek *egy-egy fő kérdés köré csoportosíthatók.*

Minden vizsganapra *három ilyen* — a tananyag különböző fejezeteit felölelő — kérdéscsoportot tartalmazó ívet készítettünk, egyenként *egy fő- és 4—5 alkérdéssel. Ezenkívül egy-egy hagyományos kérdőívet* is ki kellett tölteni a vizsgázóknak, amely *8 kérdést* tartalmazott. Összesen tehát kb. *25 kérdésre kellett* a vizsgázónak válaszolnia, *két óra* alatt. Egy-egy vizsganapra igyekeztünk az íveket úgy összeválogatni, hogy azok összességükben minden vizsganapon aránylag azonos nehézségi fokúak legyenek. Ezen törekvésünk javítása céljából a jövőben nem 17, hanem jóval kevesebb vizsganapot kívánunk megállapítani, bár előre kell bocsátanunk, hogy a vizsgaívek nehézségi fokának megítélése minden oktatónál és minden hallgatónál másmás szempontból történik, és teljesen azonos nehézségi fokot csak egyetlen vizsganap eredményezhetne.

A kérdésszámok növelése lehetővé tette a tananyag szélesebb felölelését és ez lehetőséget nyújtott arra, hogy az írásbeli alapján már érdemjegyeket ajánlhassunk meg a következők szerint:

A vizsgaeredmény %-ban	*Érdemjegy*
0— 50 %	elégtelen
50,1— 62,5%	elégséges
62,6— 75 %	közepes
75,1— 87,5%	jó
87,6—100 %	jeles

Mind az összefüggő kérdéscsoportokat, mind a hagyományos kérdőíveket, mind pedig az egyes kérdéseket előre *súlyoztuk* és a vizsga %-os végeredményét a súlyozott válaszok összértéke adta meg. Egy-egy kérdéscsoport, illetőleg kérdés súlya, nehézségi fokától, időigényességétől, átfogó jellegétől függően 1—12% között mozgott. *A %-ban kifejezett súlyokat a kérdőíveken feltüntettük,* a hallgatókat a vizsgáztatás módjáról szóban és hirdetőtáblán, valamint az utolsó előadáson *próba-kérdőívcsoport* kidolgozásával tájékoztattuk. Minden vizsganap előtt konzultációt is tartottunk. Mind az utolsó előadáson, mind pedig a konzultációkon a hallgatóknak csak kisebb része jelent meg.

A programozott vizsgáztatás alapelveinek betartását — a rendelkezésünkre álló sokszorosítási lehetőségek figyelembevételével — a vizsgákon a következőképpen oldottuk meg:

Először kiadtuk az egyik *főkérdés* ívét, amelyet a vizsgázó *indigós másolattal,* két példányban választ meg, kb *10—15* perc előirányzott idő alatt. Az idő lejártával az eredeti példányt beszedtük, a *másolat* a hallgató információlására a vizsgázónál maradt. Ezután kiosztottuk a főkérdéshez kapcsolódó *alkérdések* ívét, amelynek kitöltésére *kb. 20 percet* szántunk, majd következett az újabb kérdéscsoport főívének kiosztása és megválaszolása, és így tovább. A nyugodtabb vizsgaklíma megteremtése érdekében később módszerünket úgy javítottuk, hogy a 3 főkérdés ívét, majd egy óra múlva a többi ívet egyszerre adtuk ki.

A főkérdésre adandó válaszhoz a vizsgázók *kisegítő információkat* kérhettek, amelyeket előre kidolgoztunk. Az *első segítő* információt, amely általános eligazítást tartalmazott — kérésre — *minden következmény nélkül,* csupán statisztikai jellegű tájékozódásunk céljából eszközölt feljegyzés ellenében adtuk ki. Ha a vizsgázót ez az információ nem segítette, úgy *további* információt kérhetett. Ha ebben az információban az adandó válasz egy része bennfoglaltatott, úgy meghatározott mértékű %-*ot levontunk* a vizsgázó által teljesített végeredményből. A segítő információkat a fő kérdés jellegére, nehézségi fokára tekintettel állítottuk össze, egyszerűbb főkérdésnél esetleg teljesen elhagytuk.

Az új vizsgamódszert kiterjesztettük az eddig írásban nem vizsgázó levelező és mérnök-közgazdász hallgatókra is akiknél és egyben az esti hallgatóknál is a délelőtti hallgatóktól eltérő intenzitású oktatás miatt azt a lehetőséget biztosítottuk, hogy *35—50% közötti* — tehát egyébként elégtelen írásbeli vizsga esetén *megkísérelhették szóbeli vizsgán a javítást.*

Az 50,1% feletti eredményt elérő hallgatók mindegyike megkísérelhette, hogy az írásban előre kiadott szóbeli kérdésekből kiválasztott, húzott egy-egy kérdésre — felkészülés után — beszámoljon és esetleg javíthasson az írásbeli eredményen. A *délelőtti* hallgatóknál ezenkívül figyelembe vettük a *szemináriumokon* felmutatott kiemelkedő munkát is. Ilyen délelőtti hallgató *elvileg 35—50% közötti eredmény esetén is szóbelizhetett,* de ezen kedvezmény igénybevételére nem került sor, mert délelőtti hallgatóink vizsgaeredményei vagy 50% felett, vagy 35% alatt mozogtak. Sajnálatos jelenség volt viszont, hogy a hallgatóknak csak kis hányada vállalkozott szóbeli vizsgára még a jobb előmenetelű hallgatók is csak alig éltek a javítás lehetőségével.

A vizsgák tapasztalatait a kérdőívek teljes körű statisztikai feldolgozásával fogjuk értékelni, melynek eredményéről csak később számolunk be. Annyit azonban már most is megállapíthatunk, hogy az *új módszer is igazolta az írásban történő vizsgáztatás objektív jellegét, és hogy* az új követelmények ellenére sem változott feltűnő módon a korábbi évekhez képest az átlagos eredmény, holott tananyagunk is erősen fejlődött és a nagyobb terjedelmű és intenzitású kérdéscsoportok a régebben alkalmazott kérdőívekkel szemben, a hallgatóktól *jóval átfogóbb tudás bizonyítását követelték meg.* Másik tapasztalatunk, hogy az új vizsgaívek nagyszámú variációban való elkészítése, a vizsgák lebonyolítása és értékelése az *eddigieknél is nagyobb mennyiségű és minőségű munkát követelt* oktatóinktól.

Antoniewicz Flórián

Legyen-e egyetemi sportközpont?

A múltkori számunkban részletesen bemutatott „gátak" nemcsak a kötelező testnevelés kiterjesztését akadályozták, hanem a tömegsportot és a minőségi sportot is. Említést tettem arról, hogy **egyik legfőbb akadálya a létesítmény hiányán kívül a csekély volumenű finanszírozás.** A támogatás struktúrája még csak fokozta azt a tendenciát, hogy az elmúlt időszakban a sportklubok munkája a versenysport, a minőségi sport irányába tolódott el. Jellemző erre, hogy a tömegsport anyagi támogatásának mértéke az egyesületek nagy részében a költségvetés egy-két százalékát éri csak el.

Az MST Országos Tanácsának határozata alapján remélhetőleg nálunk is egészséges változás következik be e kérdésben.

Eddig minden évben lebonyolítottuk a házibajnokságokat, de a győzteseknek díjat vagy jutalmat nem osztottunk ki.

Ez csak részben magyarázható a tömegsport anyagi fedezetének háttérbe szorításával, másrészt az MTS még ma is érvényben levő rendelkezésének köszönhető, mely szerint a házibajnokságok győztesei csak oklevéllel jutalmazhatók. A további jutalmak (érmek, könyvek) finanszírozását egyszerűen nem lehet elszámolni. Úgy gondoljuk, hogy ez — kimondatlanul is — a tömegsport, a házibajnokságok lebecsülését jelenti.

Szervezeti és személyi akadályok is hátráltatták a munkát. A főiskolák többségükben szervezeti átalakuláson átment testnevelési tanszékek nem tudták munkájukat maradéktalanul ellátni.

A párt és a kormány határozatával ellentétben mostanáig nem sikerült megvalósítani az egyetemi testnevelési tanárok minőségi besorolását, amely elsősorban a kellő anyagi és erkölcsi megbecsülés hiányával magyarázható.

Sportklubunk munkájának legfőbb akadályozója a létesítményhelyzet. Ez főleg azok számára érthetetlen, akik még emlékeznek az 50-es évek elejére, amikor nem kevesebb, mint labdarúgópályával rendelkezünk. A főváros beépítési programjának — fokozatosan — valamennyi pályánk áldozatul esett. Igaz, hogy a tanácstól ígéretet kaptunk, hogy helyettük a város más pontján új pályákat építenek. *Az ígéret csak üres szó maradt...*

Az új kollégium tornaterme is csak enyhítést nyújt teremhiányunkra.

Perspektívában sokkal jelentősebb az az elképzelés, amely nálunk is egyetemi sportközpont kialakítását célozza.

Úgy gondolom, a testnevelésnek, mint a zavartalan tanulás, a megfeszített szellemi munka „biztosítószelepét" senki sem tagadja. De arra már kevesen gondolnak, hogy az erős koncentrálást igénylő gyakorlatok előtti órák már nem serkentői, hanem gátlói a szellemi munkának. **Éppen ezért szükséges, hogy a jövőben a testnevelés jobban illeszkedjék az órarendbe.** Tudom, hogy mind a tornateremhiány, mind a többi foglalkozáshoz szükséges szemináriumi terem hiánya gátolta az évfolyamfelelősök és a testnevelési tanszék ilyen irányú koordinációját. Az új tornaterem felépítése után már reális lehetőség lesz az ilyen irányú együttműködésre.

Bár első látásra nehéz áttekinteni ezeket a javaslatokat, mégis alaposan átgondolva úgy látom, az elmúlt 10 esztendő munkája nem volt hiábavaló. Olyan határozatok születtek, amelyek alapvető változásokat hozhatnak az egyetemi sportéletben.

Bus János

KÖZLEMÉNY

1969. március 25-én délután 4 órakor — a könyvtár melletti hirdetőtáblán feltüntetett helyen — tájékoztató jellegű megbeszélést tartunk azok részére, akik érdeklődnek az NDK-munkaakció iránt.

A helyszínen előzetes jelentkezéseket is figyelembe veszünk.

Külügyi csoport

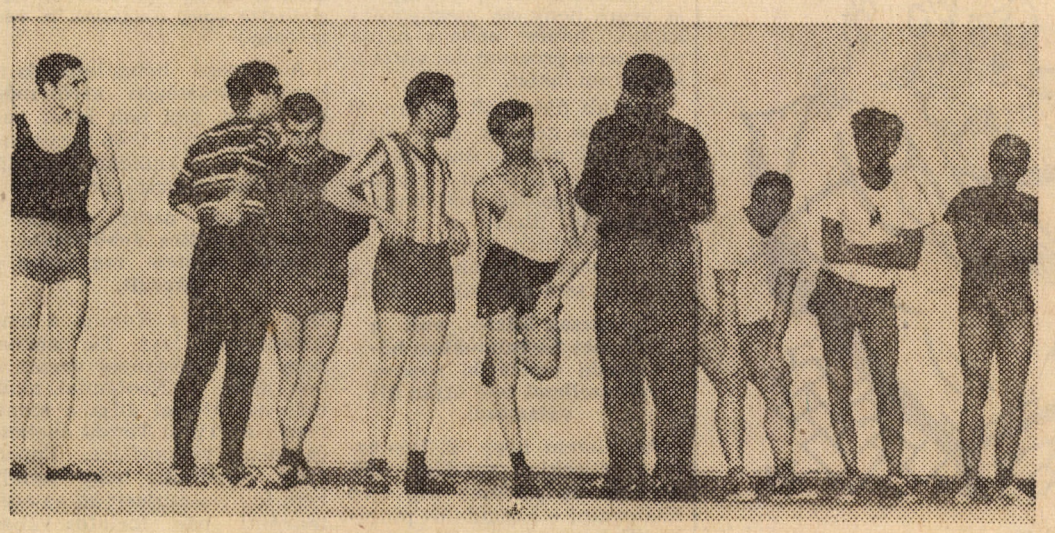

Török György testnevelő a tornaóra programját ismerteti

Foto: Kulcsár

KÉTNAPOS ÜLÉSEN

Az első évfolyam KISZ-vezetősége és a 26 csoporttitká a félév hátralevő két hónapj nak KISZ-munkaprogramjár tanácskozott március 8—9-é Csúcshegyen.

A hosszú lélegzetű program tervezet ismertetése, megv tatása és a vita eredmény nek összefoglalása sok munkaórát vett igénybe.

★

Elsőoldalas ünnepi megemlékezésünkhöz felhasználtu Hegedűs Géza és Jákó Pál összeállítását.

Címfotónk Kiss István szob rászművész a Felvonulási té ren felállított alkotását: a Tanácsköztársasági emlékművet ábrázolja

Tanszékről tanszékre

Az Ipargazdaságtan oktatási helyzete

A tanszék a piackutató-kereskedelmi szakágazat szakvezető tanszéke. Oktatóira hárul e szakágazat előkészítő munkálatainak koordinálása. Tavaly tavasszal már írtunk a marketing lényegéről, a szakágazat kialakításával kapcsolatos elképzelésekről, most a tanszék egész munkáját, jövőbeni feladatait, s a már egészben vagy részben megoldott problémákat szeretnénk körvonalazni. Ezért kerestük fel dr. Megyeri Endre tanszékvezető egyetemi tanárt.

— Ugy gondolom — mondotta —, hogy e tájékoztatóban alapvetően három kérdéscsoportot érdemes érinteni.

Tananyagfejlesztés

— Az új mechanizmus és a képzéskorszerűsítés szükségessé teszi alaptárgyunk, az IPARGAZDASAGTAN anyagának teljes átdolgozását. Ez azért is sürgős feladata, mert az új tanterv e tárgy oktatását a korábbiaknál előbbre, a negyedik-ötödik félévre hozta. Az új tananyag főbb fejezeteit a Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó önálló sorozatban adja ki, majd 1970—71-ben sor kerül az új tankönyv megjelentetésére is.

— Tervünkben szerepel egy VÁLLALATI GAZDASÁGTAN című tananyag kidolgozása is, alapjában a makroszkopikus szemlélet számára. E tárgy „általános" vállalati-gazdaságtan lesz, mivel kiemeli az ágazati, vállalati gazdaságtanok közös törvényszerűségeit, de utal az ágazati sajátosságokra is és felöleli a termelés és forgalom folyamatát. Oktatására a 71/72-es tanév első félévében kerül sor, kidolgozása a 70-es év végére előreláthatóan befejeződik.

— Az említett anyagok kidolgozásába bevonunk társtanszéki oktatókat és külső szakembereket is. Tervbe vettük három, a fenti két tárgyhoz kapcsolódó speciálkollégium anyagának kidolgozását is.

Szakágazati vezetés

— Az új tanterv elfogadásával lezárult a piackutató-kereskedelmi szakágazat előkészítésének első szakasza. A végleges programok kidolgozása, megvitatása, a munkafeladatoknak az érdekelt tanszékek közötti elosztása folyamatban van.

— Tanszékünk felelős A PIACKUTATÁS MÓDSZEREI ÉS GYAKORLATA és a PIACELEMZÉS, PIACSZERVEZÉS ÉS VÁLLALATI ÉRTÉKESÍTÉSI POLITIKA című tárgyak kialakításáért, de résztvesznek ebben a külker, belker és agrár tanszék oktatói is, valamit külső szakemberek.

— A PIACKUTATÁS oktatása már jó hagyományokkal rendelkezik a belker, a külker és ipar szakokon, e tárgyból több jegyzet, illetve könyv jelent meg vagy jelenik meg a közeljövőben. Az új tantervnek megfelelő anyag oktatására 70/71-ben kerül majd sor, előkészítését jól segítik a már folyó előadások és szakszemináriumok.

— Kevésbé támaszkodhatunk tapasztalatokra A PIACKUTATÁS MÓDSZEREI ÉS GYAKORLATA ÉS A PIACELEMZÉS, PIACSZERVEZÉS ÉS VÁLLALATI ÉRTÉKESÍTÉSI POLITIKA című tárgy kialakításában. Ezért jóformán minden, a témakörben ismert szakembert bekapcsolunk az oktatásba, szakszemináriumok vezetésébe, illetve esettanulmányok kidolgozásába. A marketing anyaga 1970. első felére készül el, és 71-ben kezdjük oktatni.

Oktatási módszerek, nevelés

— E téren is mélyrehatá változásokat követel az ú képzési rendszer. A hallgató öntevékeny munkájának fejlesztésében alapvető jelentőséget tulajdonítunk a szakszemináriumnak, a hozzá kapcsolódó termelési gyakorlat és szakdolgozat rendszerének. 2 szakszemináriumunk munkáját rendszeresen ellenőrizzük és a tapasztalatokat időnként tanszéki értekezleteken is megvitatjuk.

— Ebben a tanévben az ipargazdaságtan szemináriumok vezetésében ÚJ MÓDSZERREL kísérletezünk. A hallgatók a szemináriumi tematika feldolgozásában — a kötelező irodalom feldolgozása mellett — a számunkra kijelölt ún. bázisvállalatoknál konzultációkat folytatnak anyagot gyűjtenek. A szemináriumok feladata az adott vállalatok és iparág főbb műszaki gazdasági adatainak gyűjtése, és feldolgozása, valamint referátumok kidolgozása és megvitatása az adott vállalat és iparág problémáiról. Az új módszerrel is a szemináriumok jelenlegi anyagkövető jellegét kívánjuk a készségfejlesztés irányába vinni. Ezt a törekvést alapozza meg az ez évben először kidolgozott példatár, továbbá ipari és kutatóintézeti gyakorlati esettanulmányok ismertetése és részbeni feldolgozása a szemináriumokon.

— Az esettanulmányoknak és üzleti játékoknak jelentős szerepet tulajdonítunk, különösen a szakágazati tárgyaknál. Ezek alkalmazása azonban szakmai, pedagógiai és didaktikai szempontból egyaránt munkaigényes, és jelentős előkészítést követel. Az előkészületeket két irányban is megkezdtük: az egyik — esettanulmányok kidolgozása, illetve összegyűjtése, a másik — az esettanulmányok oktatásával kapcsolatos pedagógiai-módszertani kérdések vizsgálata.

Kurtán Lajos

Függöny fel

Hacsek és Sajó a Közgázon

— Jó napot Sajókám, hogy van, hogy van?

— Jaj, ne is kérdezze Hacsek úr, beiratkoztam a Közgázra.

— Na ne mondja! És felvették?

— Képzelje, fel!

— Persze nem is csodálom, akinek ilyen hülye képe van. És mondja, mit csinálnak maguk ott?

— Esténként bázist transzformálunk.

— Álljon meg a menet, az előbb azt mondta, a Közgázra vették fel, nem?

— De igen.

— Akkor minek oda transzformátor?

— Ott nincs transzformátor, mi transzformálunk. Az egész csoport együtt.

— No, szép. Esténként. És még maga mondja, hogy rendezett a családi élete.

— Magának fogalma sincs a közgazdaságról, Hacsek úr.

— Magának se, Sajókám.

— Az lehet, de én oda járok, ott lehet tanulni.

— Miért, akik ott vannak, mind értenek hozzá?

— Ezt hagyjuk, de én akár már vizsgázhatnék is.

— Maga?

— Nem hiszi? Na kérdezzen!

— Kérdezzek?

— Kérdezzen!

— Hogy van?

— Ne ilyet, olyat, amit vizsgán szoktak kérdezni.

— Az más, hát miért nem ezzel kezdte? Mondja, sokan várnak még kint a folyosón?

— Hacsek, maga akkora marha, hogy eljöhetne hozzánk kabarét írni. Maga még azt sem tudja, mi a relatív elnyomorodás.

— Képzelje, tudom. Mikor a Sipőcz kér tőlem egy tizest, és én nem tudok adni neki.

— Miért?

— Mert maga kérte el tőlem az utolsót.

— Hacsek, én téged úgy összetörlek, mint proletariátus a láncait! Miért relatív elnyomorodás az, ha maga nem tud a Sipőcznek egy tizest adni?

— Mert neki sincs pénze, nekem sincs, de ő azt hiszi rólam, hogy nekem van, és így relatíve nagyobb nyomorban van, mint én.

— Hát jó, tegyük fel, hogy ezt tudja. De tudja-e azt, mi az az aktus?

— Milyen aktus?

— A közgazdasági.

— Ugyanolyan, mint a többi. Vagy maguk közgazdászok, még azt is másképp csinálják?

— Látom, nem érti. Az aktus azaz, amikor én felmegyek magához.

— Ne hülyéskedjen, Sajókám. Mit keres maga nálam?

— Hogy létrejöjjön köztünk az aktus. Az magának is jó, nekem is jó.

— Hát nem bánom, de a küszöbön törölje le a lábát.

— Ez most mellékes, érti?

— Nem.

— Mit nem ért?

— Miért mellékes, hogy maga megtörli a lábát, vagy nem? Ha nem törli meg, én be sem engedem.

— Na jó, megtörlöm.

— Akkor miért nem akarta az előbb is? Miért lett az egyszerre magának olyan fontos, hogy velem aktust csináljon?

— Mert az magának is jó, nekem is jó, érti? Ezt hívják egyenértékű cserének a szakirodalomban.

— Ha egy férfi egy férfival aktust csinál? Szerintem ezt egészen másképpen hívja a szakirodalom.

— Látom, nem érti. Az aktus az az, amikor én felmegyek csere?

— Ha én adok magának egy nagy pofont. Tudja, milyen jó lenne az nekem?

— Azt el tudom képzelni! De mi lenne a jó nekem a dologból?

— Hogy nem adtam egy kétszer akkorát.

— Hacsek úr, maga a legalapvetőbb fogalmakkal sincs tisztában! Maga azt sem tudja, mi az a szórás.

— Dehogynem! A szórás az az, amikor a feleségem vesz egy nercbundát.

— De nem az, a statisztikai szórás!

— Ja, hát miért nem ezzel kezdte! Amikor Köves elvtárs felesége csinálja ugyanezt. Na látja, hogy tudom. Különben is kár magának odajárni, úgysem lesz magából semmi.

— Dehogynem, közgazdász!

— Hát nem ezt mondtam én is?

Borsi György

Meskete

TÖRTÉNT PEDIG, HOGY a Mogyoró Művek igazgatója és szb-elnöke ismét gondterhelten vakarta egymás fejét. Előttük hevert annak a huszonkét dolgozónak a névsora, akik között szét kellett osztani az egyetlen külföldi beutalót, melyet a vállalat minden évben az arra érdemesnek juttatni tudott. Nem csoda, hogy alaposan mérlegelték a döntést, hiszen az elosztást követő időkben az igazgatónak már többször ki akarták kaparni a szemeit, az szb-elnök ellen háromszor követtek el vitriolos merényletet és a javaslatban résztvevőknek évente és átlagosan hatvanötször tapostak bele a lelkivilágába.

A vezetők most is felkészültek a legrosszabbra, ám ekkor eléjük állt egy fiatal és ügyes közgazdász, akiről később kiderült, hogy ezenkívül jó pszichológus is.

— Rendezzenek a jelöltek között szellemi versenyt — ajánlotta fel csekély fizetésemelés ellenében korszakalkotó ötletét.

És úgy lőn! A gyár kultúrtermében rendezték meg a nagy vetélkedőt, melyen végül is Kovács kartárs válaszolt a legrövidebb időn belül a feltett kérdésekre, s így ő kapta meg a Feketetengeri beutalót. A vesztesek, ha kissé búsan is, de melegen és szívből gratuláltak a győztesnek, elismerték szellemi fölényét. A helyezettek között vigaszdíjként kiosztották az üzemi konyhán délről megmaradt káposztás-cvekedlit, melyet az új szakács különösen ízletesen készített. A hangulat ezután is jó volt és hajnalban mindenki vidáman, s megbékélten tért nyugovóra.

A KÖVETKEZŐ NAPON SENKI SEM PRÓBÁLT az igazgató kávéjába cián-kálit csempészni, s az szb-elnököt sem ütötte el véletlenül egy targonca... csak másnap. Akkor ugyanis a negyedéves prémiumelosztásra került sor.

Ügyes közgazdászunk (aki, mint látjuk, jó pszichológus is volt) itt is rögtön bevezette az ún. „vetélkedő módszert", melyről később nagyjelentőségű doktori disszertációját készítette. Aztán kiterjesztette a megoldást a fizetésemelések szétosztására, különféle jutalmazások eldöntésére és mindenre, ahol az igény meghaladta az anyagi fedezetet.

És lett a Mogyoró Műveknél nagy-nagy nyugalom és boldogság és termelésemelkedés.

És kiemelték az ügyes (egyben jó pszichológus) közgazdászt a Minisztériumba.

És történt, hogy az államnak egyetlen kerete volt bölcsőde építésre, de ugyanakkor huszonkettő kerülete.

És akkor az ügyes és jó pszichológus közgazdász javasolta, hogy rendezzék meg a kerületek vetélkedőjét.

És úgy lőn!

Balogh Gyula

A fenti fotó alá csak annyit kívántunk írni: — Kép szöveg nélkül. Mégis megmásítottuk elhatározásunkat és képaláírásunk így hangzik: Az Úttörőáruházban minden kapható...

Kulcsár József felvétele

APRÓHIRDETÉSEK

Feladta egy kollégista

Elvesztettem egy pár rózsaszín, a jobb sarkán erősen szaladó harisnyámat. Utoljára a mosdóban láttam, amikor vizesen a fogasra akasztottam. Kérem a becsületes megtalálót, hogy „A viszontlátás reményében" jeligére tegye a mosdó előtti élelmiszeresszekrény krétával megjelölt fiókjába.

*

Jó fogású, kissé molett, alacsony üvegpohár keresi korban és formában hozzáilló köcsög társaságát elcserélődés céljából. „Most összetörten heverek egy szemétkosár fenekén" jeligére úa. szekrényfiókba.

*

Jóképű, magas, fekete, társaságot kedvelő fiúudvarló keresi hozzáillő egyetemista lány társaságát. Szőkék, barnák, feketék előnyben. „Sz. J. 69" jeligére a 383-ban.

*

Elcserélném hálótársam nyikorgó, félig leszakadt vaságyát matraccal és egy fél pokróccal együtt egy nyugodt, csendes, mozdulatlan éjszakáért. Érdeklődőket a II. emeleti jobbszélső vaságyon várom — amíg a padlásra nem viszik.

*

Kicsit szúrós és kemény vagyok, felfelé erősen kövéredem, de sajnos a belsőm üres. Hozzámilló papír és kenyérdarabok társaságát keresem, csokipapírok és narancshéjak előnyben. Az érdeklődőket „Szemétkosár" jeligére minden szobában a kályha mellett várom.

*

Magányos, öreg széndarab vagyok. Törzshelyem a kályhától 10 centire függőleges irányban. Könnyen megtalálható vagyok, ha az érdeklődő „Takarítónő" jeligére söprűvel és lapáttal felszerelve kétrétgörnyedve benéz a kályha alá.

*

Szegény, száraz, magányos kenyérhéj vagyok. Gondos és szerető szívre lenne szükségem. „Az ablakban hideg van" jeligére ugyanott.

*

Mély fájdalommal tudatom, hogy ágyam melléi ellopták Tom Jones 50x30 centiméteres premier planját. Emlékének temetése ma délután lesz. Ismerősök, rajongók „Delilah" jeligére adják le részvétcédulájukat az ágyam melletti T. J. jelzésű hamv-vederbe.

*

Sötét és világoszöld borosüvegek vagyunk. Pártfogókat keresünk, mert már előre látjuk szörnyű sorsunkat a szemét tetején. „A sarokban hideg a flaszter, szívesen becserélődnénk" jeligére várjuk az érdeklődőket, nagyon sürgősen, amíg nem késő!

— Ka —

VÍZIÓK

OKLEVÉL

Újsághír: X. Y. nagykövet lakásán kereste fel Albert Jacobson professzort, és átnyújtotta neki a Leuvenhoeki Egyetem díszdoktori oklevelét.

Hatalmas fekete kocsi áll meg a háromemeletes polgári bérház előtt. A fürgén kiugró személy, hóna alatt az oklevéllel, a nagykövet. Ruganyos léptekkel siet be a házba, majd tanácstalanul megáll a lakók névtáblája előtt. Jacobson... Jacobson... dünnyögi, majd elindul a második emelet 3 felé. Arcán diplomatamosoly, mely az ajtó elé érve lefagy. Az ajtón tábla: A TEJESHEZ MENTEM, MINDJÁRT JÖVÖK.

A. J.

A nagykövet leül a lépcsőre, rágyújt egy cigarettára, és vár. Vár. Tíz percet, aztán megunja. Lesiet a lépcsőn, becsönget a házmesterhez, otthagyja az oklevelet, és megkéri, ha lenne szíves azt átadni Jacobson úrnak. Megköszöni, visszaül a kocsiba. Felzúg a motor, és megíródik egy hír az újságba.

LOTTÓ

Róma. Forum. A téren az ókori polgárság tömege hullámzik. Zúgás, moraj, fenyegető öklök emelkednek a lépcső felé. A Forum lépcsőjén Julius Cézár fekszik, holtan. Mellette Antonius. Szemében harcias elszántság. Nem törődve a nép morajával, beszélni kezd:

— Rómaiak! Polgárok! Megvettétek már az ehetit?

PÁLCA.

Merlin, a nagy varázsló, élete legnagyobb mutatványát készül véghez vinni. A teremben teljes a csend. Most következik a nagy varázslat: a Duna visszafelé fog folyni, a kövek arannyá és gyémánttá válnak stb., stb. és mindez Merlin pálcájának egyetlen intésére fog bekövetkezni. Belép Merlin. Egy jól ismert mozdulattal köpenye bal zsebébe nyúl, hirtelen megtorpan, kiforditja a zsebet, a jobb zsebbe nyúl, mind idegesebben kotorászik, leveszi köpenyét, kirázza, visszarakja, megint rázza, bal zseb, jobb zseb, köpeny le, vissza, végül megszólal: — Ki csórta el a varázspálcámat?

ÚJSÁGHÍR

A PBTE tanári kara együttesen hozott határozata értelmében az egyetemen a képzés formája és módja immáron annyira tökéletes, hogy aki újabb reformot akar rajta végbevinni, az csak ronthat az egész tökéletes verkcájgon.

— si —

ABC – nagyoknak

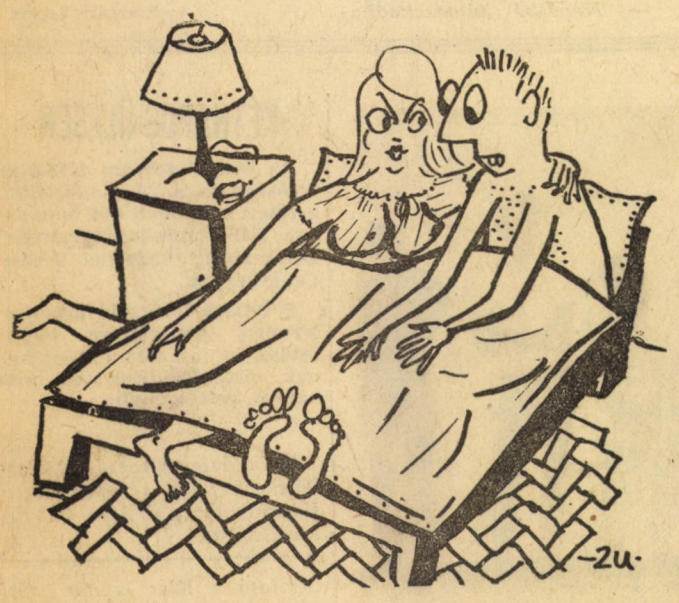

Nos, ÁB, vagy C?...

Halász Géza karikatúrája

KÉT SIKERES DEBÜTÁCIÓ

A makarenkósok pinceklubja végre nemcsak megnyitotta kapuit, hanem néhány napja rendszeres programmal várja a kollégium lakóit.

A klub újdonsült titkára és vezetősége néhány nap alatt szervezett nőnapi ünnepséggel indította programját. Nagyon ügyes megoldás volt, hogy a vetélkedőt, illetve a műsort több részletben rendezték, és így a zenekar is pihent és a táncolók sem panaszkodhattak.

Ugyancsak ötletes volt a kellemes fordulatokban bővelkedő vetélkedő részvevőit szellemi totó útján kiválasztani.

Azt hiszem, hogy aki 7-én este a pinceklub vendége volt, gyakran és szívesen fog újra ellátogatni e hangulatos pincébe. (És ez nemcsak az egy üveg ajándék sör és a csokor hóvirág miatt történik majd. Ezt csak a nőnap alkalmából engedhette meg magának a vezetőség.)

A ragyogó hangulaton és a baráti társaságon kívül még két dolog, ami oka lehet annak, hogy egyre több törzsvendég legyen a klubban. Egyik a kínálkozó ragyogó program,

a másik pedig a Korona-együttes debütációja, amely szintén ragyogóan sikerült.

Úgy látszik, a Korona a makarenkósoké lesz. De ahhoz, hogy egy egészséges versenyben, akár a Neotonnal, akár más együttessel állja a sarat, nem elég Turai Tamás énekesi és dobosi virtuozitása. Éppen ezért reméljük, hogy senkit nem fog visszautasítani az esetenkénti pár forintos „beugró".

Rétfalvi Gábor

NB I-esek

Már többször olvashattunk a lap hasábjain a Közgazdász SC gondokkal küszködő szakosztályairól. Lehet, hogy a mi egyetemünkön nem tudnak pingpongozni? Tényekkel bizonyíthatom az ellenkezőjét.

Nemrégen jártam a BEAC újonc NB I-es asztaliteniszező leányainak edzésén. Az NB II-es - bajnokság és a sikeres osztályozó után nagy ambícióval készülődtek az első osztályú küzdelmekre. Ott találtam négy ismerőst, Csáky Piroska tanári B/II. évfolyamos, Kádár Katalin tanári C/III., valamint Kovács Edit pénzügy harmadéves és Varga Judit külker szakos hallgatót, akik lelkesen beszélték el az osztályozó izgalmait, örömeit, mely az élvonalba jutást eredményezte. S sikerrel szerepeltek — ezt már edzőjüktől hallottam — a főiskolai bajnokságon is. A BEAC szinte minden érmet hazavitt, s ebből Kádár Kati és Varga Jutka is alaposan kivette a részét. (Csáky Piroska és Kovács Edit ekkor még a Statisztika játékosa volt.)

Meggyőződhettem arról, hogy a közgázosok a BEAC nagy erősségei. Fejlődésük, no meg az átigazolási szabályzat előírásai miatt nem tudják a mi szakosztályunk „szekerét húzni". Bizonyára szívesen tennék, de nincs értelme az NB I-ből a Bp. II. osztályba igazolásnak. Reméljük, testvéregyesületünk, s soraiban a mi lányaink sikerei egy kicsit azért a mi szakosztályunk hírnevét is elősegítik.

Lantai András

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt

Felelős szerkesztő: Kincses György

Telefon: 186—850/138

Dimitrov tér 8.

Kiadja a Hírlapkiadó Vállalat.

Készül a Szikra Lapnyomdában